

A mikor megtudtam, hogy május elsején II. János Pál pápa boldoggá avatása lesz, megszületett bennem a kérdés (de gondolom, hogy bizonyára sokan mások is felteszik ezt maguknak): miért nem avatják szentté azonnal? II. János Pál pápát ismeri az egész világ, és óriási hatása van az emberekre, a különböző nemzetiségekre és kultúrákra, sőt a különböző vallásokra is. Az ő személye fontos nem csak a katolikusok, hanem sok protestáns, ortodox, zsidó, muzulmán vagy hindu ember számára is. Tehát Boldog II. János Pált nem lehet csupán úgy tisztelni, mint egy „helyi szentet”, hanem mint egy „közös szentet”: akit tisztelnek egy afrikai tanyában és a Szent Péter bazilikában is. Valóban, most kezdődik el az az idő, hogy egyre jobban meg fogjuk ismerni a Szentatyát. Feltesszük most a kérdést: ismerem igazán Boldog II. János Pál pápát? Én őszintén válaszolom, hogy nem ismerem. Vagy inkább: ismerem, de csak egy kicsit. Elolvastam pár könyvet, hallottam pár száz prédikációját, láttam többször a tévében, háromszor rész vettem a pápai misén

Krakkóban, Wrocławban és Varsóban. De amikor kezdek mélyen elgondolkodni azon, hogy igazán ki is volt II. János Pál pápa, akkor azt kell mondanom, hogy nekem ő mindig úgy tűnik fel (akár papként, püspökként, bíborosként vagy pápaként), hogy ő mindig ember és szolga maradt. Boldog II. János Pál pápát nem csak azért szerettük, mert szépen szólt a nagy tömegnek, vagy mert mosolygott és jó humora volt, hanem leginkább azért, mert jó pásztorként volt köztünk, akinek nagy szíve volt minden ember számára. Amikor meglátogatott számos országot mindig és mindenhol vártak rá, hívő és nem hívő emberek egyaránt, akik hallgatni akarták az ő beszédeit, látni akarták gesztusait, és érezni akarták az ő sugárzó szeretetét, mely arcából, beszédéből, életéből áradt. Egyszóval a szent pápa megmutatta nekünk, hogy az emberség a szentség útja, nem pedig a tagadás.

„Totus Tuus!”

BOLDOG II. JÁNOS PÁL PÁPA ÉS A KÁRMEL¹

A legszebb időben vagyunk, vagyis a húsvéti misztérium ünneplésének liturgikus idejében. A nagyböjti idő nyilvánvalóan nem önmagáért van. A nagyböjt csak előkészület arra, hogy utána a húsvétot tudjuk ünnepelni. S mindezt nem negyven nap alatt tesszük, ahogy az a nagyböjti időre érvényes, hanem ötven napot keresztül. Valószínűleg mindez azért is van így, mert a húsvéti időben már nem elég az, hogy valami rossztól elforduljunk, valamiről lemondjunk, hanem az is kell, hogy valamiképpen új életre támadjunk, legalábbis földi életünk valamelyik aspektusában. Ehhez viszont azt kell felismernünk, hogy az Úr feltámadott és él. Ennek fényében válik érthetővé, hogy a nagyböjt folyamán miért is fontos, hogy valamiben meghaljunk önmagunknak: hogy utána találkozni tudjunk a Feltámadottal, és Neki éljünk.

A Feltámadott pedig különféle módon próbálja érzékennyé tenni a szívünket annak felismerésére, hogy él, ahogyan azt annak idején a tanítványokkal is tette. Ők sem voltak képesek arra, hogy azonnal felismerjék, hogy magával Jézussal álltak szemben. De az Úr az események révén olyan jeleket adott nekik, amelyeken keresztül csalatkozhatatlanul kinyilatkoztatta, hogy Ő az, s ezzel együtt azt is, hogy Ő él. S ezért kell nekünk is szembesülnünk mindazzal, ami ennek az évnek a húsvéti idejében történt-történik. Az egyik ilyen meghatározó esemény, amelyen keresztül az Úr ki akarja nyilatkoztatni nekünk, hogy köztünk van és él, az alighanem II. János Pál boldoggá avatása. Tudjuk, hogy az Irgalmasság vasárnapján, annak előestéjén adta át lelkét a Teremtőjének, tehát a húsvéti időben. És most is ugyanezen a vasárnapon – amely egyben Mária hónapjának az első vasárnapja – kerül sor az ő boldoggá avatására. Ennek kapcsán itt a Kármelben az a kérdés fogalmazódhat meg bennünk, hogy vajon a Kármel miben segítette ezt a nagy pápát abban, hogy eljuthasson a boldoggá avatásig, és milyen különleges ajándékot kapott és kap az immár boldoggá avatott Szentatya személyében?

¹ A budapesti kármelita templomban 2011. április 14-én elhangzott konferenciabeszéd szövege.

Egy gyermekkortól kibontakozó kapcsolat

II. János Pál pápa soha nem titkolta a Kármellel való kapcsolatát. Többször utalt arra, hogy szülővárosában, Wadowicében gyakran járt a kármeliták Szent József templomába. 1979. április 22-én – éppen fehérvasárnap volt akkor is – a Szentatya a római Szent Pongrác bazilikában misézett, ami közvetlenül a Teresianum, vagyis a Rendünk római Pápai Fakultása mellett található. A szentmise után II. János Pál pápa átvonult a Teresianumba, és ott egy rögtönzött beszédet mondott papír nélkül, amely során többek között a következőket mesélte el önmagáról és a Kármelről: „Azt mondhatnám, hogy a kármelitákat gyermekkorom óta ismerem. Egy olyan helyen születtem, Wadowicében, ahogyan talán tudjátok is, ahol van egy kolostor, méghozzá egy híres kolostor, mert ott volt egykor előljáró Isten szolgája, Kalinowski Rafael atya.” A Szentatya még Isten szolgájának nevezte a később szentté avatott lengyel kármelitát, akinek boldoggá illetve szentté avatására néhány évvel később került sor, s amit persze ő maga végzett.

1999-ben, amikor Alfonz Mazurek lengyel kármelita vértanú boldoggá avatása alkalmából volt Lengyelországban, a következőket vallotta gyermekkoráról és a Kármelről: „Ahogyan gyermek- és fiatalkoromban tettem, most is lélekben elzarándokolok a Kármelhegyi Szent Szűz ama szentélyébe, amely oly nagy hatást gyakorolt Wadowice földjének lelkiségére. Azon a helyen én magam is számos kegyelmet kaptam, amiért most hálát adok az Úrnak. A skapulárét mindmáig viselem, amit az ottani kármelitáktól kaptam akkor, amikor alig voltam még tíz éves.”

S hogy a Kármellel való kapcsolat nem valami múltó gyermekkori esemény volt a Szentatya számára, hanem sokkal mélyebb vonzalom a Kármelita Rend felé, arra utal az a tény, hogy a fiatal Karol Wojtyla kétszer is jelentkezett a Kármelbe. Az *ajándék és titok* című önéletrajzi írásában a Szentatya maga is utal erre, bár nem szól arról, hogy ezt kétszer is megtette. Jelentkezése első alkalmára 1942-ben került sor, amikor a czernai noviciátusba kérte felvételét. Erre azért nem került sor, mert a noviciátus a háború miatt bezárt. A második felvételi kérelem néhány évvel később, 1945-ben történt, amikor a későbbi Szentatya a krakói szemináriumnak volt már a hallgatója. De ez sem volt számára sikeres. Úgy tűnik, hogy Isten más módon akarta őt a Kármelhez kapcsolni.

Tanítómestere a hitben: Keresztes Szent János

Ez a más mód különösen kifejeződött egészen nyilvánvalóan abban a tényben, hogy a Szentatya Keresztes Szent János atyánkból írta a doktori disszertációját 1948-ban a római Angelicumon, vagyis a domonkosok római egyetemén, *A hit tanítása Keresztes Szent János szerint* címmel. Garrigou-Lagrange professzor a moderátora, az akkor ismert világhírű Biblia-tudós. A fiatal Karol doktori disszertációját latinul írta, de spanyolul vagyis közvetlenül az eredeti nyelven idézte benne

Keresztes Szent Jánosnak a sorait. Hogy miként ismerte meg Keresztes Szent János műveit, erre vonatkozóan a Szentatya a következőket vallotta a Teresianumban mondott beszédjében: „A Keresztes Szent János iránti érdeklődésemet nem egy kármelitanak köszönhetem, hanem egy jó laikus barátomnak. És ami még érdekesebb, hogy ez a laikus nemcsak egy jó tanulmányozója volt Keresztes Szent János tanításának, hanem meg is élte azt.”

Egy másik fontos idézet, amelyben elárulja, hogy mit jelentett neki Keresztes Szent János művein dolgozni, 1991. december 14-ről való, amikor az Európai Püspöki Szinodus véget ért, s az ebéd végétével a Szentatya egy rögtönzött beszédet tartott. Ebben többek között a következőket mondta: „Ma van Keresztes Szent János ünnepe. Különleges ünnepnap ez, mert most egybeesik Keresztes Szent János centenáriumi évének befejezésével. Isten gondviseléséből sokat foglalkoztam vele. Azt hiszem, hogy ez az ő tanítása egyszerre nehéz és könnyű. Nehéz ugyanis az élettapasztalatokat megérteni. És ilyen élő élettapasztalatok nélkül nem lehet megérteni Keresztes Szent Jánost, ahogyan Avilai Szent Terézt sem. Nem lehet megérteni e nélkül a sötét Éjjelt.”

A Szentatya tehát a tapasztalat fontosságára hívta fel a figyelmet Keresztes Szent János tanítására utalva. Keresztes Szent János tanítása minden bizonnyal személyesen is sokat segített neki a saját sötét éjjeleinek megfejtésében és megélésében, amit a náciizmus vagy a II. világháború borzalmai jelenthettek a fiatal Karolnak. Hozzáértő teológusok úgy vélekednek a Szentatya doktori tézisével kapcsolatban, hogy annak igazi témája talán nem is maga a hit, mint ahogyan azt az olvasó gondolhatná a tudományos értekezés címéből kiindulva, hanem a hit tárgya és kinyilatkoztatója: Jézus Krisztus. Valószínű – mondja az egyik szakértő –, hogy a Szentatyát Keresztes Szent János műveiben leginkább a szerző Krisztus-központúsága ragadta meg. Ez látható ugyanis a II. János Pál *Redemptor hominis* első enciklikájában, és ez válik nyilvánvalóvá a II. Vatikáni Zsinat *Gaudium et spes* kezdetű dokumentumában, aminek van egy különösen is híressé vált

22. fejezete, ami Krisztusról, az új emberről szól, s amely azt állítja, hogy az ember misztériuma csak a megtestesült Ige misztériumában világosodik meg igazán. Hozzáértő teológusok véleménye szerint Karol Wojtyła püspöknek nagy szerepe lehetett ennek a fejezetnek a megfogalmazásában, amihez viszont mélyen hathatott rá Keresztes Szent János *Kármelhegy útja* második könyvének 22. fejezete, ahol a szerző arról vall, hogy a hívő ember Krisztusban talál meg mindent ahhoz, hogy hinni tudjon az Istenben.

Hogy a Szentatya milyen sokra becsülte Keresztes Szent János tanítását, azt nyilvánvalóan kifejezte 1990. december 14-én közzé tett apostoli levelével is, amelyet Keresztes Szent János atyánk halálának negyedik centenáriuma írt. De találunk Keresztes Szent Jánosra való utalást a *Redemptoris Mater* enciklikájában is, amely, mint tudjuk, Máriáról íródott 1987-ben. Amikor II. János Pál a Szűzanya hitbeli zárandokútjáról ejt szót, a „hitünknek az éjjele” kifejezést használja, és lábujjzetben utal Keresztes Szent János tanítására.

Folytonos, élő kapcsolat a mennyei és a földi Kármel tagjaival

Dehát a Kármel is mérhetetlenül sokat köszönhet II. János Pál pápának! Gondoljunk arra, hogy mintegy húsz boldoggá ill. szentté avatást végzett a Kármel tagjai közül. Konkrétan négy szentté avatást: Rafael Kalinowskit, Edith Stein vértanút, Los Andes-i Teréz kármelita nővért és Jézusról nevezett Mária Maravillas anyát írta be a szentek sorába. Hogy milyen fontos volt számára a Kármel szentjeinek a tisztelete, ezt kifejezi az a tény is, hogy – mint pápa – személyesen elzarándokolt Segoviába Keresztes Szent János atyánk sírjához, s Avilai Szent Teréz sírjához Alba de Tormes-be, valamint Lisieux-be is ellátogatott 1980-ban. S hogy is feledhetnénk el, amit ő maga jelentett be a Párizsi Világifjúsági Találkozó alkalmával, amikor arról meghirdette, hogy néhány hónappal később, 1997. október 19-én Lisieux-i Szent Terézt egyházdoktorrá avatja! Lisieux-i Szent Teréz az egyedüli egyházdoktor, akit II. János Pál 27 éves pápasága alatt egyházdoktorrá nyilvánított *Divini amoris scientia* címmel írott apostoli levelével. II. János Pálnak köszönhetjük még azt is, hogy 1999-ben Edith Steinnek az Európa társvédőszentje címet adományozta. Megemlíthetnénk még a Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébetet is, akit a Szentatya többször is idézett tanításaiban.

Továbbá különösen is említésre méltó tény a pápának a Kármelhez való kötődésének történetéből, hogy a Szentatya az akkor még élő kármelita nővérről, a fatimai látnok Lúcia nővérről is élő kapcsolatban volt. Tudjuk, hogy milyen fontos volt a Szentatya számára a fatimai titkok üzenete, mert általa kapott élete misztériumának titkához egy kulcsot. II. János Pál többször is nyíltan elismerte, hogy az 1981. május 13-án ellene elkövetett merényletben a megmenekülését a Boldogságos Szűz Máriának köszönheti: „Egy anyai kéz vezette a golyó útját, és az agonizáló pápa megállt a halál küszöbén” – írta 1991. május 13-án. A Szent-

atyá már az ellene elkövetett merénylet első évfordulóján, 1982. május 13-án el kívánt zárandokolni Fatimába. Szűz Mária Szeplőtelen Szívének ajánlotta fel az egész világot, s ő avatta boldoggá a két fatimai látnok gyermeket: Ferencet és Jácintát. Többször beszélgetett Lúcia nővérrel, s a harmadik fatimai titok közzé tételét is neki köszönhetjük, május 13-át pedig a Fatimai Szűz emléknapjának nyilvánította.

De a Szentatya nem csak a már elhunyt boldogok és szentek által volt kapcsolatban a Kármellel, hanem annak földön élő tagjai által is. Így például már a megválasztása után nem sokkal meglátogatta Rómában az egyik kármelita nővérkolostort, a Regina Caelit. 1982-ben pedig ellátogatott Rendünk Generális Házába, ahol a következő vallomást tette a kármelitákkal megélt kapcsolatáról: „*Ha életemre visszatekintek, majdnem születésemtől kezdve azt látom, hogy gyermekkoromtól valamelyik kármelita kolostor mellett éltem. Hozzá kell tennem, hogy gyermekkoromtól kezdve a ti templomotokba jártam győnni.*”

Még néhány információ annak igazolására, hogy II. János Pál milyen közvetlen kapcsolatban volt a Kármellel: 2001-ben ő adta nekünk a Skapuláré átadásának 750-ik évfordulója alkalmából azt a pápai apostoli üzenetet, amely azóta is értékes dokumentuma a Szűzanya skapulárés tiszteletének. 2003 áprilisában 8 oldalas, saját kezűleg aláírt üzenetet intézett a Kármeliták Általános Káptalanjához, amely akkor Avilában gyűlt össze. Pápasága 25-ik évfordulója alkalmából pedig, ugyancsak 2003-ban, a pástortgyűrűjét ajándékozta oda a wadowicei kármelita templom Szent József képének.

Meg kell még emlékeznünk arról is, hogy II. János Pál 14 kármelitát szentelt püspökké, s köztük 1979-ben egy bíborost kreált, aki az olasz püspöki karnak lett az elnöke Anastasio Ballestrero kardinális néven.

Végül a Szentatya temetésének körülményei kapcsán elmélkedjünk Boldog II. János Pál és a Kármel kapcsolatáról. A pápák koporsójába temetésük előtt behelyeznek egy fém hengerben egy pergamenre írott rövid életrajzot. Ezt az életrajzot a legjobb tudomásom szerint egy kármelita atya írta meg 2005-ben. Tőle tudom azt, hogy ezen a pergamenen, annak dacára, hogy a ráírt szöveg nem túl hosszú, mégis két kármelitának szerepel a neve: az egyik név Keresztes Szent János atyánké, mert a Szentatya az ő tanításából írta a doktori értekezését. A másik név pedig Lisieux-i Szent Terézé, vagyis azé a kármelita nővére, akit II. János Pál pápa egyházdoktorrá nyilvánított. Ennek a két kármelitának a neve a koporsójába is elkísérte a Szentatyát.

Befejezésül idézzünk a Boldog II. János Pál végakaratóból, amely azt fejezi ki, hogy annak ellenére, hogy a Szentatya nem lett láthatólag kármelita, de a Kármelre olyannyira jellemző „egészen máriás” jelleget mélyen magáévá tette és megélte, s a Grignon Szent Lajostól átvett „Totus Tuus” jelmondatával ezt mindenki előtt nyilvánvalóvá is tette. Így írt erről a végakaratóban: «Virrasszatok, mert nem tudjátok, mikor jön el a ti Uratok!» Nem tudom, mikor jön el, de ahogy

minden mást, ezt a pillanatot is az én Mesterem anyjának kezébe helyezem: «Totus Tuus». Ugyanezekbe a kezekbe helyezek mindenkit, akivel csak összekötötte életemet és hivatásomat.”

II. János Pál boldoggá avatása: a Lélektől jövő üzenet az Egyháznak és azon belül is a Kármelnek

Hálát adunk Istennek, hogy Boldog II. János Pál pápában olyan ajándékot adott nekünk, aki ugyan már nem kormányozza láthatóan az Egyházat Krisztus földi helytartójaként, de továbbra is mutatja az utat, hogy a harmadik évezred Egyháza tagjainak élete milyen igazságok megértése és megélése által válhat termékenyvé olyan módon, hogy Jézus akaratához hűen bőséges és maradandó gyümölcsöt hozhasson önmaga és mások javára egyaránt. Erről a Szentatya különösen is a *Novo millennio ineunte* apostoli levelében írt, mely kifejezetten arról szól, hogy az Egyház a harmadik évezredben hogyan töltheti be küldetését. Ebben a nagy jelentőségű apostoli levélben II. János Pál pápa idézte a Kármel mindhárom egyházdoktorának a nevét (Lisieux-i Szent Terézt kétszer is), s kiemelkedően aktuális példaként állította tanításukat a hívek és pástoraik elé.

Kérjük Istent, hogy élni tudjunk a II. János Pál boldoggá avatásából eredő kegyelemmel! Emlékeztesse ez Európát arra, amit a Szentatya olyan sokszor hangsúlyozott: hogy a földkerekségen betöltött kiemelkedő szerepét ez a kontinens a kereszténységnek köszönheti, hogy a kultúrája, a legkiválóbb értékei mind a kereszténységhez kapcsolódnak. És emlékeztesse ez a boldoggá avatás a kármelitákat is – legyenek szerzetesek, szerzetesnők, a Világban Élő Kármel tagjai vagy Kármelita Rendhez a skapuláré viselése által kötődő személyek –, hogy milyen gazdag lelki örökséget is vallhat magának a Kármel, mely ilyen alapvető módon járult hozzá egy immár boldoggá avatott, általunk is jól ismert nagy pápa lelki nagyságának formálásához.

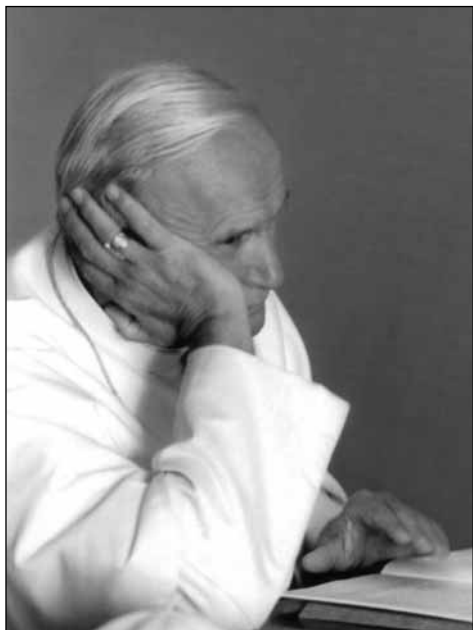
ELMÉLKEDÉSEK AZ EMBERRŐL II. JÁNOS PÁL PÁPA GONDOLATAI ALAPJÁN

„*Ne féljete, Krisztus tudja, hogy mi lakik az emberben!*”

■ János Pál pápa, amellet, hogy hosszú ideig vezette az egyházat, és bevezette a harmadik évezredbe, egy olyan ember volt, aki elmélyült gondolkozásával és bátor tetteivel jelentős mértékben pozitív módon befolyásolta a huszadik század második felében az emberek életét. Már fiatal papként, erkölcszociológia tanárként, lelkipásztori munkájával, a filozófia és teológia területén pedig világos meglátásai-val formálni tudta környezetét, először csak a hozzá közel lévőket, de később hazája, Európa, sőt az egész világ lakóit.

A huszadik század az emberiség nagy kataklizmáinak kora, a háború, a globális ellenségeskedés időszaka. Ennek fő oka az volt, hogy az ember meghasonlott önmagával, elfeledkezett Teremtőjéről, ahogy ezt már a 19. század végi ateista filozófusok megállapításai is bizonyítják. II. János Pál pápa, a polgári nevén Karol Wojtyła fiatalságának idején, – amikor az ember leginkább a más emberekkel való intimitás tapasztalatát akarja átélni és annak nehézségeit meggarcolni –, tapasztalhatta meg a földi poklot, hazája feldarabolásában, a náci és a kommunis-

ta diktatúrák embertelenségeinek átélésével. A fiatal Karol biztosan feltette ezeket a kérdéseket: Hogy lehet ilyet az ember, mi az ember, hogy válhat annyira aljássá, a másoknak ellenségévé? Ebben a földi pokolban megtapasztalta mások szolidaritását, megértését, vigasztaló jelenlétét is. Gondolhatunk például arra az egyszerű szabómesterre, akinek révén megismerhette Keresztes Szent János műveit. A negatív és pozitív tapasztalatok, az emberségesség nagyfokú hiányának és más esetben meglétének tapasztalatai alakították ki benne azt a karizmát, hogy rámutasson az ember alapvető igazságára és megszabadítsa őt minden hazugságtól, amely akadályozhatná boldogságát. A továbbiakban elmélke-

dünk az ember misztériumáról, Karol Wojtyła, azaz II. János Pál pápa meglátásainak segítségével.

Felkészülés a pápaságra

Karol Wojtyła a háború borzalmainak megtapasztalása során döntött úgy, hogy egyházi pályára lép, hogy kisemmizett hazáját a hit továbbadásával és erősítésével szolgálja. Teológiai tanulmányainak első éveiben tomista képzést kapott. Felszentelése után Rómában két évet töltött, ahol Keresztes Szent János hitre vonatkozó tapasztalata témájában írta meg doktorátusát, mely révén mély ismereteket szerezhett az ember belső lelkivilágáról Ezt követően három évig lelkipásztori munkával ápolhatta, gyógyíthatta a háború lelki sebesültjeit. Előjárói látva tehetségét ismét Rómába küldték, hogy ott további tanulmányokat folytasson: Max Scheler filozófiájának etikai értékéről írta meg a habilitációs dolgozatát.²

Ezen tanulmányok alatt ismerkedett meg a fenomenológia módszerével, amely nagyon alkalmas belső emberi valóságok analizálására, a filozófia területén, ahhoz hasonló eljárással, amelyet Keresztes Szent János is végzett a lelki élet leírásával.³ Ez a filozófiai módszer nem rendszereket akar alkotni, hanem minden előítéllettől mentesen próbálja szemlélni az emberi élet közös valóságait. Amikor e módszert alkalmazzuk, mindaz, amit egy fogalomról pl. szeretet, találkozás, hűség stb. mint már előzetesen megfogalmazott gondolatok, eszmék eszünkbe jutnak, zárójelbe tesszük, és előítélet mentesen próbálunk eljutni annak lényegéhez. A fenomenológusok között nagyon sokan, éppen ezen filozófiai vizsgálódásuknak köszönhetően éltek át mély lelki megtérést, ami több esetben az Egyházhöz való közeledéssel járt együtt.⁴

Wojtylát 1953-ban kinevezték erkölcszociológiai professzornak. Életének ezen időszakára a későbbi pápa így emlékezik vissza. „*Ami engem illet, amint már mondtam, mindjárt pappá szentelésem után Rómába küldtek tanulmányaim folytatására. Később püspököm akaratóból a krakkói Teológiai Karon és a lublini Katolikus Egyetemen, az erkölcszociológusokként kellett tudományos tevékenységet folytatnom. E kutatások gyümölcse lett a Keresztes Szent Jánosról írt doktori értekezésem, majd magántanári szakdolgozatom Max Schelerről: nevezetesen arról, hogy az ő fenomenológiai típusú etikai rendszere mennyiben járulhat hozzá a morálteológiai képzéshez. Ennek a kutatói tevékenységnek valóban sokat köszönhetek. Ezt megelőző arisztotelészi-tomista képzésemben így beleszőződött a fenomenológiai módszer, amely lehetővé tette, hogy számos alkotó jellegű próbálkozásba kezd-*

² Vö. Juan Luis Lorda: *Antropologia Cristiana del Concilio Vaticano II. a Juan Pablo II.*, Ediciones Palabra, Madrid, 2004, 101-105. old.

³ Vö. uo. 102. old.

⁴ Vö. uo. 56-63. old.

jek ezen a téren. Gondolok itt főleg a személy és cselekedet c. könyvre⁵. Ily módon bekapcsolódtam a kortárs perszonalista filozófia szellemi áramlatába és ezek a tanulmányok gyümölcsözőnek mutatkoztak lelkipásztori téren is. Gyakorta észlelem, hogy az említett tanulmányok során érlelődött megfontolások segítségemre vannak, amikor egyes személyekkel, illetve hívek sokaságával találkozom lelkipásztori látogatásaim alkalmával. A perszonalizmus kulturális szemlélete szerinti képzés erősebben elmélyítette bennem annak tudatát, hogy mennyire egyedülálló minden személy, és úgy vélem, hogy ennek felismerése nagyon fontos minden pap számára.”⁶

1958-ban püspökké szentelték, és krakkói segédpüspöknek nevezték ki. Ebben az időben sem hagyott fel előző foglalatosságaival a fiatalok pasztorálásával és tanítással. Ennek egyik gyümölcse lett egy könyv, amit 1960-ban adtak ki. „A háború után tetőződtek a marxizmussal folytatott viták. Azokban az években a fiatalok lettek számomra a legfontosabbak, akik nem elsősorban Isten létezéséről intéztek hozzám kérdéseket, hanem azt kérdezték, hogyan kell élni, tehát a szerelem és a házasság problémáinak megoldása érdekelte őket. Már elmeséltem Önöknek, hogy a német megszállás utáni fiatalok mennyire megmaradtak az emlékezetemben: kétségeik, kérdéseik bizonyos tekintetben nekem is utat mutattak. Találkozásaink, beszélgetéseink nyomán született meg a Szeretet és felelősség c. tanulmányom. (...) Az emberről folytatott tanulmányaim tehát lelkipásztori munkámból fakadtak. A Szeretet és felelősség c. tanulmányomban is ebből a szempontból világítottam a személyközpontú normára: a szeretet parancsát megpróbáltam a filozófiai etika nyelvére lefordítani. Az ember olyan lény, aki számára a szeretet az egyetlen elfogadható és alkalmazható norma. Akkor vagyunk igazságosak az emberrel, ha szeretjük: ez az érvényes az Istenre és az emberre egyaránt. Az ember iránti szeretet kizárja, hogy az embert élvezeti tárgyként kezeljük.”⁷

Ezek a tanulmányok készítettek fel Karol Wojtyła püspököt arra, hogy aktívan be tudjon kapcsolódni a II. Vatikáni Zsinat munkájába és értékes hozzászólásokat tudjon tenni az ember misztériumának megvilágításához. Az ember vallás szabadságáról szóló (Dignitatis Humanae) dokumentum előkészítésében nagy szerepet játszott. Hozzászólásaiban kérte, hogy húzzák alá jobban a szabadság és az igazság közötti kapcsolatot, ahogy ezt János evangéliumában olvashatjuk. „Az igazság szabaddá tesz” (Jn 8, 32). A lengyel püspökök nevében kérte azt is, hogy a dokumentum szövege emelje ki az ember felelősségét az igazsággal szemben.⁸

A legjelentősebb és hosszabb hozzászólása az Egyháznak a világban betöltött szerepét taglaló Gaudium et Spes konstitúcióhoz fűződik: „Olyan módon

⁵ Ez a könyv valójában csak később, 1969-ben jelent meg, amikor Karol Wojtyła már érsekként vezette a krakkói egyházmegyét. - vö. Juan Luis Lorda: i.m., 113. old.

⁶ II. János Pál pápa: Ajándék és titok: Pappá szentelése 50. évfordulóján, Újember, Bp., 1997, 104-105. old.

⁷ II. János Pál: Átlépni a remény küszöbén, Magyar Könyvklub, Budapest, 1995, 227-228. old.

⁸ Vö. Juan Luis Lorda: i.m., 111-112. old.

kellene beszélnünk, hogy a világ lássa, hogy nem csupán tekintélyelvű módon tanítunk, hanem evvel keressük az emberi élet nehéz problémáinak igazságos és kiegyensúlyozott megoldását. Nem arról van szó, hogy már ismerjük jól az igazságot, hanem az a kérdés, hogy miképpen tudjuk elérni azt, hogy a világ magáévá tegye. Mindegyik szakavatott mester tudja, hogy lehetséges az úgynevezett 'heurisztikus'⁹ módszerrel tanítani, úgy vezetve ezzel a tanítványt, hogy ismerje fel az igazságot saját magában.”¹⁰

Ez a konstitúció alapvetően az ember kérdéseivel foglalkozik, azokra keresi a választ. A 22. pontban válaszol arra a kérdésre, hogy mi az ember. Ezt azonban nem egy emberek által megszerkesztett definíció megfogalmazásával teszi, hanem az embert misztériumként tárja elének és megmutatja, hogy a feltett kérdésre hol található meg a legteljesebb válasz: „Az ember misztériuma csak a megtestesült Ige misztériumában világosodik meg igazán. Ádám, az első ember ugyanis az eljövendőnek, tudniillik Krisztusnak előképe volt. Krisztus, az új Ádám, az Atya és az ő szeretete misztériumának kinyilatkoztatásában teljesen föltárja az embert az embernek, és megmutatja magasztos hivatását. Nem csoda tehát, ha ezek az igazságok belőle fakadnak és benne érik el csúcspontjukat”¹¹

Ha továbbolvassuk a dokumentumot, akkor megtaláljuk azt gondolatot, amit Jézus a főpapi imájában fogalmaz meg, amikor az Atyától az emberek közötti szeretetegység megvalósulást kéri (vö. Jn 17, 21-22): „az ember – aki az egyetlen teremtmény a földön, akit Isten önmagáért akart – teljesen csak akkor találhat önmagára, ha őszintén elajándékozta magát.”¹² Ezt a leírást, II. János Pál pápa egy későbbi hozzászólásában „a szeretet igazi perszonalisztikus értelmezésének” tartja.¹³

Pápaként szolgálni az embert

A II. Vatikáni zsinat közben Karol Wojtyła püspököt érsekké nevezték, majd a zsinat befejezése után hamar bíborossá avatták. Pápává választása után az előbb említett szilárd alapokon, gondos előkészülettel vehette át az Egyház kormányzását és szolgálhatta az egész emberiséget. Számos pápai megnyilatkozásokban, írásban és szóban állt ki az ember jogai mellett, védve annak méltóságát és rámutatva az alapvető igazságára.

Pápaságának első karácsonyán is ezt tette a szentbeszédében. „Ne féljete be fogadni Krisztust és az ő hatalmát. Segítsétek a pápát és mindazokat, akik Krisztust akarják szolgálni, azokat, akik Krisztus hatalmával az embert és az emberi

⁹ = felfedezettő

¹⁰ Zsinati akták, AS III/5, 198-300. old. - idézi Juan Luis Lorda, i.m., 80. old.

¹¹ GS 22.

¹² GS 24.

¹³ Vö. II. János Pál: Átlépni a remény küszöbén, Magyar Könyvklub, Budapest, 1995, 229-230. old.

seget akarják szolgálni. (...) Ne féljete, Krisztus ismeri mi van az emberben! Egyedül Ő ismeri! Gyakran a mai ember nem tudja, hogy mit hordoz a belsejében (...); engedjétek meg - kérlek benneteket, alázattal és bizalommal könyörgök hozzátok -, engedjétek meg, hogy Krisztus beszéljen az embernek.”¹⁴ Ez a gondolat is a már előbb idézet zsinati kijelentésre megy vissza.

A pápa olyan sok írást, hivatalos egyházi megnyilatkozást hagyott ránk, hogy azoknak az emberre vonatkozó gondolatait még felsorolni is nehéz lenne. Megpróbálunk így csak néhány gondolatot kiemelni amelyek segíthetnek bennünk önmagunk és mások megértésében, és abban, hogy segíteni tudjuk egymást az Örök Igazsághoz való közeledésünkben.

II. János Pál első enciklikája így kezdődik: „Az embert megváltó Jézus Krisztus a történelem középpontja.”¹⁵ A megváltás témáját és az emberi nem sorsát taglaló írás leszögezi, hogy „az Egyház semmi mást nem akar elérni, csak azt, hogy minden ember találjon rá Krisztusra. (...) Minden emberről beszélünk, hisz a Megváltás misztériuma minden embert magába foglal, és ezért a misztériumért Krisztus minden időkre mindenkivel kapcsolatba lépett. Krisztus minden megfogant, e világra született embert az Egyház gondjaira bíz, és a Megváltás misztériumának részesévé tesz.”¹⁶

1979. szeptember 5. – 1980. április 2. között a pápa audiencia beszédeiben a teremtés könyve kapcsán elmélkedett a férfi és a nő misztériumáról és ezen keresztül az embernek a teremtéséből eredő méltóságáról. Az a tény, hogy Isten az embert a saját képére teremtette azt jelenti, hogy Istennel való kapcsolata az ember lényegéhez tartozik.¹⁷ Ezt a gondolatot húzza alá a pápa, amikor a Szentlélek szerepéről beszél: „Az ember egyidejűleg az ő emberségének lényege szerint, mint közös ajándékot, megkapta az «Isten képére és hasonlatosságára» való teremtettséget. Ez nem csak értelmet és szabadságot jelent, mint az emberi természet sajátos tulajdonságát, hanem kezdettől fogva azt a képességet, hogy Istennel személyes kapcsolatba az «én» és «te» viszonyba lépjen, azt a képességet, hogy vele szövetséget kössön, ami azáltal jön létre, hogy Isten üdvös módon önmagát közli az emberrel. Mert «Isten képére és hasonlatosságára» vagyunk teremtve, azért a «Lélek ajándéka» végül azt jelenti, hogy meghívást kapunk Isten barátságára.”¹⁸

A teremtés könyvének leírásában egy másik nagyon fontos dolog a férfi és a nő teremtése. Az ő szerepükről való elmélkedést a pápa az ember magányosságának tudatának bemutatásával kezdi el. Az ember, amikor rádöbben saját egyediségére a többi teremtmény között úgy, hogy önmagát saját testében tapasztalja meg másnak,

¹⁴ homília, 1978 XII. 25. - idézi Juan Luis Lorda, i.m., 138. old.

¹⁵ II. János Pál pápa *Redemptor Hominis kezdetű enciklikája*, Szent István Társulat, Budapest, 1980, 1.pont

¹⁶ *Redemptor Hominis enciklika*, 13.

¹⁷ Vö. Juan Luis Lorda: i.m., 152. o.

¹⁸ *Dominum et vivificantem, A Szentlélek az Egyház és a világ életében*, Szent István Társulat, Budapest, 1987, 34.

felfedezi saját magányát. A férfi és a nő ilyen tapasztalata révén válnak alkalmassá a személyes kapcsolatra. „A személyes kapcsolata csakis a férfi és a nő «kettős magányossága» alapján jöhet létre, vagyis, amikor az élőlények világtól való «megkülönböztetésben» találkoznak, s ez mindkettőjüknek egy sajátos kölcsönösségben való létezés és élet lehetőségét kínálja.”¹⁹ Ez a személyes kapcsolat visszatükrözi a Szentháromságon belüli kapcsolatokat: az ember egy alapvető egység részese lett. A házassági elköteleződéssel kapcsolatban a pápa egy további elmélkedésben kiemeli, hogy ez az egység nem mintegy automatikusan jön létre, hanem az ember szabad választása alapján.²⁰ Ezt a teremtés könyve is leírja: „a férfi elhagyja anyját és apját és feleségéhez ragaszkodik és egy testté lesznek” (Ter, 2, 24).

II. János Pál pápa sok hivatalos és személyes megnyilatkozásában írja le a teremtésből a megtestesülés és megváltás misztériumából fakadó következtetéseit az ember kilétével kapcsolatban. Több kijelentésének megfontolására most nincs lehetőségünk, az itt átelmélkedett igazságok jobb megértéséhez és újabb megismeréséhez vegyük kezükbe a most boldoggá avatott pápa írásait.

Befejezésként idézünk II. János Pál pápától egy olyan gondolatot, amit a fiatalokkal kapcsolatban fogalmazott meg, de minden ember számára egy meghívást

közvetíthet. „A szeretet szép. A fiatalok világában a szépet keresik a szeretetben, azt akarják, hogy az Ő szeretetük szép legyen. Ha engednek is a gyengeségnek, ha olyan viselkedési modelleket követnek is, amelyeket nyugodtan nevezhetünk «botrányosnak» – és sajnos ezek a modellek ma nagyon elterjedtek – szívük mélyén mégis a szép és tiszta szeretetre vágnak a lányok és a fiúk egyaránt. Tudják, hogy ezt a szeretetet senki mástól nem kaphatják meg, csak Istentől. Ezért készek arra, hogy kövessék Krisztust nem törődve az áldozatokkal, amelyekkel ez együtt járhat.”²¹

fr. Imre

¹⁷ Vö. Juan Luis Lorda: i.m., 152. o.

¹⁸ *Dominum et vivificantem, A Szentlélek az Egyház és a világ életében*, Szent István Társulat, Budapest, 1987, 34.

¹⁹ II. János Pál: *Férfi és Nő - Elmélkedések a Teremtés könyve alapján*, O.M.C. - Christianus, Bécs-Budapest, 44. old.

²⁰ Vö. uo. 50. o.

²¹ II. János Pál: *Átlépni a remény küszöbén*, Magyar Könyvklub, Budapest, 1995, 155. old.

IGAZSÁGKERESÉS ÉS A MEGFESZÍTETT SZERETETE²² II. JÁNOS PÁL ÉS EDITH STEIN

1987. május 1-én avatta boldoggá II. János Pál pápa Edith Steint, a Keresztről nevezett Teréz Benedikta kármelita nővért. 1998. október 11-én a szentek sorába iktatta, és 1999-ben Európa hatodik társvédőszentjévé nyilvánította.²³

A szentté avatás napján II. János Pál ezt mondta homíliájában:

„Szent Teréz Benedikta eljutott arra a pontra, hogy megértette, hogy Krisztus szeretete és az ember szabadsága összefonódnak, mert szeretet és igazság belsőleg, alapvetően függenek egymástól. [...] Az igazságnak és a szeretetnek szükségük van egymásra. Szent Teréz Benedikta ennek a tanúja. [...] Teréz Benedikta nővér mindnyájunknak mondja: 'Ne fogadjatok el igazságként valamit, ha nincs benne szeretet. És ne fogadjatok el szeretetként valamit, ha nincs benne igazság!' Egyik a másik nélkül romboló hazugság!”²⁴

Az emberi szabadság témája, Krisztus igazsága és szeretete, Edith Stein és II. János Pál életében és üzenetében szüntelenül egymásba fonódnak. II. János Pál számára nagy örömet jelentett boldoggá, majd szentté avatása és Európa társvédőszentjévé való kinevezése.²⁵ Alakja kétségkívül nagy hatással volt a pápára, beszédei-

²² Didier Marie GOLAY OCD cikke nyomán. Revue Carmel N°101, 2001. szeptember.

²³ Európa társvédőszentjei: Szent Benedek, Szent Cirill, Szent Metód, Sziénai Szent Katalin, Szent Brigitta, és Szent Edith Stein.

²⁴ II. JÁNOS PÁL, Homília Edith Stein Kanonizációja alkalmából, 1998. október 11.

²⁵ „*«Boldogok azok, akik nagy szenvedésen mentek át és ruháikat fehérre mosták a Bárány Vérében.» (Jel 7,14) – Ezek között a boldog férfiak és nők között köszöntjük ma nagy tisztelettel és mélységes ÖRÖMMEL a zsidó népnek bölcsességben és bátorságban gazdag leányát.» – Idézet a Szentatyai beszédéből. 1987. május 1.*

ben többször hivatkozik rá. Auschwitz-Birkenauban, első Lengyelországi útján Kolbe atyát említette, majd így folytatta:

„Sok hasonló győzelem történt. Például Edith Stein halálára gondolok, mely szintén egy koncentrációs táborban következett be. Edith Stein, azaz a Keresztről nevezett Benedikta kármelita nővér civil életében Husserl híres tanítványa volt, a mai német filozófia egyik dicsősége, egy wroclawi (breslauer) zsidó családból származott.”²⁶

Kármelita, filozófus és zsidó. Úgy tűnik, Edith alakjának ezek a tényezői különösen is megérintették II. János Pált, amint az a fenti szövegből is tükröződik. Tegyük még hozzá „a kereszt tudománya” témáját, mely a későbbi írásokban bontakozott ki.

Kereső filozófusok...

„A mai német filozófia dicsősége”. Szokatlanul erős, fényes értékelés. A Fides et Ratio kezdetű enciklikájában a pápa ismét példaként állítja elénk:

„A filozófia és Isten Igéje közti termékeny kapcsolat megmutatkozott abban a bátor kutatásban is, melyet néhány újabb gondolkodó végzett. Közülük a nyugati területen olyan személyiségeket szeretnék megnevezni, mint John Henry Newman, Antonio Rosmini, Jacques Maritain, Étienne Gilson és Edith Stein ...”²⁷

Karol Wojtyła, II. János Pál, Rómában, az Angelicum egyetemen tanult filozófiát. Tanára Réginald Garrigou-Lagrange O.P. (1877-1964), aki segítette mélyebben elmerülni Aquinói Szent Tamás gondolatvilágában, valamint Keresztes Szent János teológiájában, misztikájában.

„Don Karol Wojtyła néhány héttel pappá szentelése után (1946. november 1.), 1946. november 28.-án beiratkozott a római „Angelicum” teológiai fakultására. Az 1946-48. tanévben, már mint új diplomás készült doktorátusára és ezért, többek között, az én előadásaimat is hallgatta, melyeket a misztikus szemlélődésről tartottam. – 1948. június 19-én az a megtiszteltetés ért, hogy a doktorátusi bizottság tagjai között lehettem Garrigou-Lagrange atyával, a moderátorával, és Mario Luigi Ciappi professzorral, a későbbi bíborossal együtt.”²⁸

Lengyelországban Karol Wojtyła a fenomenológus Roman Ingarden tanítványa volt. Roman Ingarden Edith Stein igen szeretett barátja, mindketten Husserl tanítványai voltak, és mindkettőjükre hatott Max Scheler. Mivel Roman Ingarden gon-

²⁶ II. JÁNOS PÁL, Auschwitz-Birkenau, 1979. június 7.

²⁷ II. JÁNOS PÁL, Fides et Ratio 74.

²⁸ KAROL WOJTYLA, A hit Keresztes Szent János szerint, SzIT, Bp. 1991, Részlet az előszóából, Pierre Paul Philippe O.P. A könyv több helyen utal Garrigou-Lagrange atya tanítására, például a 134. és 255. oldalakon.

dolkodására komoly hatással volt Edith Stein filozófiája, közvetetten ugyan, mégis Karol Wojtylát Edith Stein tanítványának nevezhetjük.

„Edith Stein Max Schelerrel való göttingeni találkozása után került először kapcsolatba a katolikus eszmékkel. Ő maga erről így ír: 'Anélkül, hogy tudtam volna, a racionalista előítéletek korlátai, amelyekben felnőttem, most leomlottak és megjelent előttem a hit! Jelentős részben hozzájárulnak ehhez azok a személyek, akik naponta körülvesznek, és akikre nagy csodálattal tekintek.'”²⁹

„Göttingenben megismeri a fenomenológus Max Schelert, akinek «látónoki filozófiája» mély benyomást tesz rá. Scheler zsidó konvertita. Münchenből jött, és abban az időben, amikor Edith hallgatja, még egészen eltölti lelkét a katolikus hit világának szépsége.”³⁰

Úgy tűnik II. János Pál két különböző forráson keresztül is felfedezhette Edith Stein művét.

„Mivel érdeklődött Keresztes Szent János tanítása, és a kármelita lelkiség iránt, feltételezhetjük, hogy találkozhatott A Keresztről nevezett Benedikta nővér bölcséleti művével. Husserl barátja és asszisztense precíz filozófiai munkájában a katolikus igazságot a fenomenológia módszerével ismerteti.”³¹

A hit Keresztes Szent János szerint című doktori értekezése bibliográfiájában hivatkozik Edith Stein írására. (STEIN, Edith OCD, A Kereszt Tudománya, Keresztes Szent Jánosról írt tanulmányok, Louvain 1950.)

Egy ellentétes irányú párhuzamot figyelhetünk meg Edith Stein és Karol Wojtyla filozófiai útja között.

A fenomenológiától Szent Tamásig

Edith született fenomenológus (Hedwig Conrad-Martius kifejezése) megkezesztelkedése után fedezi fel Aquinói Szent Tamást³², amikor a lengyel jezsuita, Erich Przywara (1889-1972) – aki később Karol Wojtyla barátja lett – arra kéri, hogy fordítsa le az írását.

²⁹ II. JÁNOS PÁL, Homília Edith Stein boldoggá avatásán, 1987. május 1. Magyarul: In: Edith STEIN, A Kereszt tudománya, Ford. SZÉLL M. SzIT, Bp. 1981, pp. 41-49., valamint: W. HERBSTRITH, Edith Stein igazi arca, Ford. BOZÓKY É. és SZÉLL M. Ecclesia, Bp. 1971, pp. 11-20.

³⁰ Waltraud HERBSTRITH, Edith Stein igazi arca, Ecclesia, Bp. 1971, p. 51.

³¹ Rocco BUTTIGLIONE, La pensée de Karol Wojtyla, Fayard Communio, 1984, p. 83.

³² „Filozófusként a husserli gondolatvilágban élve, nem könnyű utat találni Szent Tamás bölcséletéhez.” – írja Edith STEIN a Husserl fenomenológiája és Aquinói Szent Tamás filozófiája, Egy összehasonlítás kísérlete című munkája elején. Magyarul: SÁRKÁNY P. (szerk.) SZALAY M. (ford.) Mi a fenomenológia? Jel Kiadó, Bp. 2009.

„1925-ben a vallásfilozófus Erich Przywara arra kéri, hogy fordítsa le a nagy angol megtérő és bíboros, John Henry Newman leveleit [...] Edith örömét leli a felkínált munkában, ami nem merül ki pusztán Newman szövegének fordításában. Przywara felszítja Edithben a rejtett filozófiai vágyakozást az alapvető igazságok iránt, amit most már a hitvilágára is kiterjeszt. Olyan gondolkodónál, mint Edith Stein, a megtérés boldogsága tartósan, egyre mélyebb alapot teremt, mint amit az iskola napi pedagógiai munkája megkíván. Amikor Przywara és Schulemann indításai tovább lendítik Edithet Szent Tamás tanulmányozására, egy új világot nyitnak meg a fenomenológus előtt.

Edith a dominikánus nővéreknél lelki otthonra talált, amit nagy hálával fogadott. De amint szíve minél mélyebben behatolt a hit titkaiba, annál erősebb vágy ébredt benne, hogy az új «gondolati megalapozást» megismerje. A tőle megszokott készséggel és szakszerűséggel fogadja Przywara javaslatát. Ő azt ajánlja, hogy fordítsa le Aquinói Szent Tamás művét: «Quaestiones disputatae de veritate», az Igazságról szóló kutatásokat. Jó választás volt ez, mert Szent Tamásnak ez a műve, mintegy kulcsot ad annak a kezébe, aki gondolatrendszerébe kíván behatolni.”³³

Szent Tamástól a fenomenológiáig

II. János Pál Aquinói Szent Tamás tanulmányozásával kezd, de hamarosan érdeklődni kezd a fenomenológia iránt. 1953-ban írt dolgozatának címe: „Gondolatok arról, hogyan lehet egy keresztény etikát Max Scheler gondolatrendszerére alapozni”.

Közös pontok:

Figyelem az emberi személyre, az ember méltóságára és szabadságára.

Mindketten érdeklődnek Keresztes Szent János műve iránt, és használják Jean Baruzi, Keresztes Szent János és a misztikus tapasztalat című könyvét.

A filozófus Edith Stein életében és művében II. János Pál gazdag forrásra talált, „mert lényében a legmélyebb egységben volt jelen az autentikus bölcséleti aktivitás a szemlélődő élettel, mindez egészen lecsupaszítva, a Kármel tradíciójának talaján.”³⁴

³³ W. HERBSTRITH, Edith Stein igazi arca, p. 87.

³⁴ Bruno CHARMET, „L'itinéraire spirituel et philosophique d'Édith Stein” in SNOB., n° 681, p. 14.

A kereszt tanítványai...

Boldoggá avatási szentbeszédében a pápa több ízben hangsúlyozta „a kereszt tudománya” dimenzióját annak életében, aki „A Kereszt Áldottja” volt:

„Edith Stein egész életét a Krisztus keresztjének kegyelmétől megvilágított fáradhatatlan igazságkeresés jellemezte. [...] Már amikor a Keresztről nevezett névvel Teréz Benedikta nővér belépett a kölni Kármelbe, hogy még mélyebben vehessen részt Krisztus keresztjének misztériumában, jól tudta, hogy a Kereszt jegyében lett jegyese az Úrnak. Első fogadalma napján –, mint mondja – úgy tűnt neki, hogy most «a Bárány jegyese» lett. Meg volt győződve, hogy mennyei Jegyese elvezeti a Kereszt misztériuma m

élyseibe. Teréz a Kereszt Áldottja. Neve ezt jelenti. [...] Krisztus keresztjével együtt akarta hordozni saját keresztjét, népének, az egyháznak és az egész világnak üdvéért. [...] Legyünk nyitottak ennek a tudós és mély lelkiségű nőnek az üzenetére, aki a Kereszt tudományában ismerte fel minden bölcsesség teljességét. Ő, a zsidó nép leánya, és egyben az a keresztény, aki vértanúságot szenvedett, és testvéreinek milliói között meglátta, hogy a Kereszt kérlelhetetlenül közelít felé. Mégsem menekült előle, hanem keresztény reménységgel a szeretet és az odaadás utolsó lendületével átölelte és a feltámadás hitének misztériumában így köszöntötte: Üdvözlégy Kereszt, egyetlen reményünk!”

A kanonizáció során a Szentatya, Edith Stein életén és írásán keresztül, a keresztény élet lényegének új dimenzióját tárta fel:

„A Kereszt fája az üdvösség mindig megújuló gyümölcseit termi, hogy a hívők bizalommal forduljanak a Kereszt felé, és szeretetének misztériumát felfogva, erőt és bátorságot merítsenek ahhoz, hogy a megfeszített és feltámadt Krisztus nyomában járjanak.”

Majd így folytatta:

„Az új szent arra tanít minket, hogy a Krisztus iránti szeretet a fájdalomon keresztül növekszik. [...] Teréz Benedikta Krisztus jegyesévé vált a kereszten, valóban

mély oldalakat írt „a kereszt tudományáról”, de főként végigjárta a kereszt iskolájának útját. Lélekben és igazságban imádkozta Istenét, és egyre világosabban látta, hogy Krisztussal együtt megfeszítetté kell válnia, és bizalommal át kell ölelnie a keresztet.”

1998. december 22-én II. János Pál a bíborosokhoz és a római kúriához intézett beszédében:

„Meg szeretném említeni A Keresztről nevezett Benedikta nővért, ezt a nőt, aki zsidó, filozófus, szerzetesnő, vértanú. Ebben a nyugtalan XX. században azért áll előttünk, hogy meghívjon bennünket arra, hogy menjünk a szűk kapun át, a megkülönböztetés, és a kereszt elfogadásának kapuján, és hogy soha ne szakítsuk el a szeretetet az igazságtól, hogy ne tegyük ki magunkat a romboló hazugság kockázatának.”

II. János Pál sürgette a boldoggá avatás perét mondván, hogy Teréz Benedikta nővér vértanú. Nem félt, mikor a lehetséges szentté avatás hírére sok zsidó, sőt keresztény hang tiltakozását fejezte ki. 1998. október 11-én így fejezte be szentbeszédét:

„Hálát adunk Istennek ezért az adományért, melyet új szentünk személyében ad nekünk. Legyen az új szent példa számunkra a szabadságot szolgáló elköltségettségünkben, igazságkeresésünkben. Tanúságtétele szilárdítsa meg a zsidók és keresztények közötti kölcsönös megértés hídját.”

II. János Pál Edith Steinben korunk egy autentikus filozófusát, egy mély keresztény misztikust állít példaként elé, akiben „korunk drámája összegződik”, aki a Kereszt üzenetére tanít bennünket.

„Századunk meggyötört szívébe vonz bennünket, jelezve a reménységeket, melyek megvilágítják, de az ellentmondásokat és kudarokat is, melyek megjelölik ezt a századot.”³⁵

Fordították és összeállították:
A Szent Arcról nevezett Hedvig nővér
A Feltámadásról nevezett Colette-Marie nővér
Magyarszék

³⁵ II. János Pál, Spes Aedificandi kezdetű leveléből, mellyel Edith Steint Európa társvédőszenntjévé nyilvánította.

AUTÓBUSZ, MEG DIÓFARÁDIÓ

Felsíró szép emlékek II. János Pál pápáról

I.

Már önmagában az, hogy egy szeminárium (papnevelő intézet) kispapsága be tudott tölteni egy nagy autóbust, érdekes. Ma már ez nem biztos, hogy elmondható minden szemináriumról. **1981-et írtunk.** Az autóbusszal reggeli órában indultunk Szegedről 3 napos zárandokutunkra. Az autóbusszal egyenesen haladt, mi kispapok, s a tanár atyák is beszélgettünk, jó volt a hangulat. Magyarország valamelyik kisvárosába érkeztünk, a gépkocsivezető lassított, betartva a megadott sebességet. Beérkeztünk a város „centrumába”, ahol egy közlekedési lámpa előtt meg kellett állnunk, ezért a vezető lassított, majd megállt a többi autó mögött. Kiszáratva zöldet kaptunk, a kocsisor lassan indulni kezdett, s ekkor történt a megdöbbentő hír bejelentése, amit a vezetónél bekapcsolt rádióból hallottunk: **II. János Pál pápa a római Szent Péter téren merénylet áldozata lett.** Mindannyian ledöbbsentünk, egyesek sírtak is, mások imádkozni kezdtek, voltak, akik a részletekre voltak kíváncsiak, s az autóbussz kiérve a kereszteződésből, haladt tovább abba az irányba, ahová utunk tartott. A vezető nyugodt volt, váltotta a sebességeket, tekerte a kormányt, nagyon szépen vezetett. Mi, kispapok mindent elfelejtettünk egyszerre: hová is indultunk, hová is megyünk, minek ülünk itt ebben a buszban, s csak bámultunk egymásra, a tanárookra, s vakon-süketül ki a nagyvilágba, fejünket, olykor könnyes szemekkel, az autóbussz ablakához préselve, nézve a semmitmondó tájat, a vérző fákat, mozgó alakokat az utcákon, elhaladó járműveket, a földeken dolgozó gépeket, embereket, s a „Gyászba borult Isten csillagvárát”. Néha, – hirtelen, – futólag úgy tűnt, hogy semminek semmi értelme nincs!!!

Az egész buszos szemináriumi zárandokutunkból csak ez maradt meg emlékeimben. Különös. Hogy hová is mentünk, már nem tudom.

Erre az utunkra teljes egészében rányomta bélyegét a Szentatya elleni merénylet. Közben feszülten figyeltük a rádióban az újabb híreket. Talán nem is igaz, vagy nem jól hallottunk, de egy busznyi nép nem tud félrehallani egy hírt! Csak akkor enyhült ez a nehéz és bénító léghő a buszban, amikor az újabb hírekben jelentették, hogy a pápa nem halt meg, csak súlyosan megsebesült. Rálóttek. Ha jól emlékszem a névre: a Gemelli klinikára vitték a Szentatyát, s ott azonnal műtét következett. A merénylet is elfogták már.

II. János Pál pápa! Egy ember, akit nem lehetett nem szeretni.

Amikor Japánban járt látogatáson, s egyik beszédében japánul kezdett beszélni, másodperceken belül az összes japán televíziós csatorna átváltott, s a pápát sugározták.

Amikor meghalt, az egész világ gyászolta. Itt Keszthelyen, Bazilikánkban kis asztalt helyeztünk el a missziós keresztünknel a Szentatya fényképével s a halála előtt lejegyzett mondatot írtuk ki: „**ÉN derűs vagyok, legyetek ti is derűsek!**”, s a betérő emberek ott gyűjthettek mécseset. Azokban a napokban sokan be-bejöttek templomunkba, többen, mint máskor. Volt, aki órákon át imádkozott a Szentatya fotója előtt az ambónál. Voltak megtérések is.

II. János Pál pápa. Egy ember, aki mindenkinek a szívébe belopta magát.

A római Szent Péter téren megható volt látni a síró, imádkozó, könnyáztatta arcokat, amikor bejelentették: II. János Pál pápa átlépett az Örökkévalóságba. Úgy emlékszem, ezt a kifejezést használta a bíboros, nem azt, hogy meghalt.

S a nép skandalálása (vajon ki kezdhetette el?) még most is a fülünkben van: „*Santo subito!*” **2011. május 1: a szentatya boldoggáavatása megtörtént.**

II.

Szülőfalumban kis templomunkban voltam bátyámmal a kóruson, s tanulgattam harmóniumozni. Ő már elvégezte a kántorképzőt, s rászedett, hogy én is tanuljak orgonálni. Már kispap voltam. Dombay Ernő plébános úr szívesen fölengedett a kórusra. Nagyon sok délutánt töltöttem ott. Szerettem a templom csendjét, a templom légkörét. Bátyám biztatására végigjátszottam az egész Szent vagy Uramot, csak időközben, gyakorlás híján, elfelejtettem orgonálni. Délután lehetett, amikor gyakoroltunk, s a kórus lépcsőjén egyszerre csak gyors léptek fölfelé. Ez meg kicsoda!? Nővérünk jött lihegve, levegő után kapkodva, futva föl a kórusra, s ahogy fölért hozzánk, azonnal mondta: „*Meghalt a pápa!*” **1978-ban volt ez, amikor VI. Pál pápa költözött át a Mennysországra.**

Megijedtünk. Talán föl se fogtuk. Addigi „tudatos” életemnek ő volt a papája. Nem volt tévénk, de rádióban, a Vatikánban többször hallottuk a hangját. Édesapánk volt a rádiókezelő: a nagy diófa burkolatú rádiót ő kezelte, csavargatta. Legtöbbször a Szabad Európa, meg az Amerika hangja, meg a Vatikáni szólt. A Kosuthot leginkább az időjárás jelentés miatt hallgattuk, arról sejtettük, hogy nem hazugság. Belénk ivódott, pici gyermekkorunktól fogva ránk ragadt, édesapánktól ezt tanultuk: rádióban és újságban a sorok között is kell tudni olvasni. Ez volt a magyar pusztai vándorlás 40 éve! Egyesek csak úgy emlegetik, ha arról az időről van szó: „az átkosban”! – Sok magyar média-elem ma is a tisztulásra vár!

Megválasztották az új pápát. Találgattunk, vajon hogyan fogják hívni, milyen nevet választ. Akkor a családjában kissé úgy néztek rám, mint az egyházi dolgozók tudójára, mert seminarista voltam. Kérdezgettek, ki lesz az új pápa, milyen nevet választ? S amikor bejelentették, hogy **I. János Pálnak hívják**, akkor megállt a tudományom, csak néztünk, meg néztek rám, volt-e már ilyen, kinek a nevet vette föl vajon? 33 napig "uralkodott". Újra átéltük a pápaválasztás izgalma- it. Megint csak a diófarádió volt a központ. Rebesgettük, milyen nevet választ, s már nem tudom ki mondta ott közöttünk a nagy izgalmak közepette: „*lehet, hogy II. János Pál lesz*”, de mindnyájan sejtettük, hogy nagy húzás lenne, ha a II. János Pál nevet venné föl. Így történt. Ebben is zseniális volt Karol Wojtyła.

Meg sok minden másban. **A Jó Isten embere volt ő, teljesen Jézusnak, Szűz Máriának átadott lélek: „Totus Tuus” hangzott a jelmondata.** Még most is előtűnik a sok-sok jelenet: ahogyan megcsókolja az ország földjét, ahová érkezett; ahogyan lehajol és fölemel egy csöpp picit gyereket és magához öleli; ahogyan ráteszi kezét áldólag idősekre, betegekre; ahogyan fölteszi a fejére az indián kalapot vagy bányászsapkát; ahogyan második magyarországi látogatása alkalmával a Győr melletti mise előtt a hűvös időben, miközben a heves szél lebegtetti, tépi pápai kazuláját, ő szabadon mondja érces hangján: „*Ahogy most ez a szél fúj, erősen, levegőt tisztítva, úgy fújjon országokban is a Szentlélek erős fuvallata, s tisztítsa meg hazátokat és szíveteket...!*”; ahogyan tündöklő hófehér ruhájában sétál szabadságát töltve az alpesi tájakon; ahogyan nagycsütörtökön földig hajolva megmossa és megcsókolja Jézus példájára a „*tanítványok*” lábát, s ahogyan már idősen, tolószékben, betegségével küszködve hirdeti az Evangéliumot, ezek már mind mind emlékeink kitörölhetetlen részei.

II. János Pál pápa. Egy szent élt közöttünk, velünk, értünk, Jézusért! Boldog II. János Pál pápa, drága szentatyánk, könnyörögj érettünk!

PÁPALÁTOGATÁS

Gyönyörű, verőfényes nap volt. Már napok óta a pápalátogatásról szólt a TV és a rádió. Aztán egyik nap hallom: ma Debrecenbe jön a pápa! „Ide, hozzám”, hozzánk, és valami megmagyarázhatatlan érzés lett úrrá rajtam. Valami olyan óriási és határozott vonzóerőt éreztem, amit nem lehetett megmagyarázni, és nem is akartam neki ellenállni. Sőt, kifejezetten elszántá és bátorrá tett: még ha kirúgnak is a munkahelyemről, én akkor is elmegyek és megnézem! Elengedtek, és én futottam. Láttam. Ott volt. Jó volt. Azóta is örülök neki. Odajött, hozzám, Debrecenbe: értem jött! Pár tíz méterről láttam, kezét ugyan nem fogtunk, mégis: „odajött”. Azt hiszem, ezt a világon mindenki így élte meg, ahová a pápa ment.

Milyen szomorú, aki nem hálás kellőképpen a kapott kegyelmekért, mint az a kilenc meggyógyult leprás, aki nem köszönte meg Jézusnak a gyógyulást!

A pápa vitte, közvetítette a kegyelmet. Nemcsak szentként, halála után, hanem szentként, már az életében is. Ezért volt szent. Nem is csoda, hogy annyi embert avatott szentté és boldoggá, hiszen ő is az volt. Milyen csodálatos, hogy Péter az árnyékával gyógyított! Ő is vitte a kegyelmet: közvetítette. Nem tartotta meg önző módon magának, nemcsak a kiválasztottjainak, kedvenceinek csurgatott egy kicsit, hanem személyválogatás nélkül mindenkinek. Önzetlenül, nagylelkűen, ahogyan Jézustól tanulta, hiszen a Szentlelket nem lehet megkötni. Istent nem lehet bezámi egy kőfalakkal és sáncokkal körülvett kőszív-erődbe. Ő onnan kitör, ami bent marad, az már nem Ő.

A pápa is vitte a kegyelmet, befogadója és önzetlen közvetítője, továbbadója volt, mert a neki adatott Szentlélekkel az ő szívébe is kiáradt az Isten szeretete. Ezért volt olyan emberséges, jóságos, közvetlen, barátságos, vagyis tiszta. Szent. Mert a szent élt benne, ő pedig a szentben. – Milyen boldog az az ember, aki szintén eltanulta Jézustól ezt az Emberséget. – Mennyi barátot adott neki Isten és milyen sokan imádkoztak érte hálátelt szívvel. Nem is valami elérhetetlen, megközelíthetetlen uralkodó volt.

2005-ben örökfogalmamra készültem. Szerettem volna Irgalmasság vasárnapján, de Szent József lett belőle. Bár akkor kissé nem örültem neki, később megértettem: talán lehet, hogy én vagyok az utolsó örökfogadalmas szerzetes az ő pápaságának az idejéből, vagy az utolsó egyike. Ekkor tűnt fel, hogy a nevemben viselem rejtve az ő nevet is. János Pál: hiszen a bérma nevem János, a rendi nevem pedig Pál. Nagy misztérium és ajándék is ez nekem.

Adja Isten, hogy minél többen megértsük és megéljük keresztény hitünket és adjuk is tovább a felfogott örömhírt úgy, amint azt Boldog II. János Pál pápa is tette.

TALÁLKOZÁS II. JÁNOS PÁL PÁPÁVAL

2

2002 év tavaszán történt.

Keszthely, Hévíz, Cserszegtomaj és Gyenesdiás település egy csodálatos H hangra hangolt harangot öntetett Gombos Miklós harangöntő műhelyében Őrbottyánban. Célja, hogy a térségben élő embereket kézfogásra készítse, felemelje a lelkeket.

E harang készítését Vértesaljai András, akkori keszthelyi önkormányzati képviselő kezdeményezte. Testvére, az akkor Rómában élő P. Vértesaljai László jezsuita szerzetes atya közbenjárásával 2002. március 27-én, nagyszerdán II. János Pál pápa áldotta meg. Ez az egyetlen harang a világon, ami pápai áldásban részesült.

Vértesaljai András meghívására a keszthelyi Helikon Kórus elkísérte a harangot a felszentelésre Rómába. Komoly hozzáállással és izgalommal készültünk e nagy napra. Szállást a Szent István Zarándokházban kaptunk. Kicsit szorongtunk, de úgy éreztük, szinte hazamentünk. Megérkezésünk másnapján kezünkben a pápai fogadásra szóló belépővel, elindultunk a Vatikán felé. Hívős volt az idő, így nem is bántuk, mikor kiderült, hogy nem szabad téren lesz az audiencia, hanem a VI. Pál teremben. Elég körülményes volt a bejutás a biztonsági eljárások, és a nagy tömeg miatt.

A terem csodálatos, 10000 ezer ember befogadására készült, nagyszerű szelőlőző megoldásokkal. Középen egy hatalmas, bronzból készült, a feltámadt Krisztust ábrázoló szobor. Mindenütt rengeteg virág.

Előkelő helyre kerültünk: az első két sorba baloldalon. Feszengve vártuk a nagy pillanatot, mikor megláthatjuk szeretett pápánkat. S valóban, hamarosan megérkezett. Nagyon meghatódtunk. Az egészsége már nem volt az igazi, de ezzel Ő mit sem törődve, tette a dolgát. Segítséggel jutott fel néhány lépcsőn az emelvényre. Itt fogadta bársonyszékében az eléje járuló híveket, akik nagy hódolattal voltak irán-

ta, és hozták ajándékukat. Ezután több mennyaszszony és vőlegény kapott áldást.

A fogadás zárásaként került sor a harang megáldására, mely szintén az emelvényen volt felállítva.

Mi pedig; a kórus, felmentünk a lépcsőkön, és a harang mögé álltunk. Kodály Zoltán Stabat Mater-ét énekeltük, miközben II. János Pál pápa megáldotta térségünk „Kézfogás” harangját. Ott lehettünk a pápával szemben egy karnyújtásnyira. Csodálatos, leírhatatlan élmény volt. Szavakat nem lehet rá találni. A haranggal együtt a kórus is áldást kapott. Mindnyájunk kezében volt egy kis nemzeti színű zászló, amit azóta is nagy becsben tartva őrzünk otthonunkban. Hálásak vagyunk Istennek, hogy ilyen kegyelemben részesülhettünk.

A „Kézfogás” harang hazahozatala után országjárásba kezdett. Sok településen állították köszemlére. Jelenleg a Gyenesdiási Havas Boldogasszony kápolna tornya adott helyet a harangnak, amíg végleges, méltó elhelyezést nem találnak számára.

Iza-Cecília n.

TALÁLKOZÁSAIM II. JÁNOS PÁL PÁPÁVAL...

Először ő jött hozzám... Szerzetesi életem 1991-ben a Don Bosco nővérek-nél pápalátogatással kezdődött. (Erre az alkalomra elkészültek a jelölt-egyenruhák: kék szoknya, világoskék blúz. Amikor az öt jelölt felszállt a BKV járataira, egymás után szálltak le az emberek... Rájöttünk: azt gondolják, valami nagy ellenőrzés van...) Elmentünk Győrbe és a legtöbb budapesti rendezvényre. Még soha nem láttam ennyi embert együtt imádkozni: igazi Pünkösd-élmény volt a rendszerváltást követő időkből.

Aztán én mentem hozzá... A szerzetesi képzés további három évét Rómában illetve Castelgandolfóban végeztem. Találkozások sora kezdődött. A megrendítő colosseumi keresztutak, virágvasárnap, a szent háromnap, húsvét, pünkösd, karácsony a Szentatyával, audienciák, és egy szentté avatás, amire úgymond „véletlenül” jutottam be. Egyik ismerősömnél voltak jegyek, de ő sem tudta, kinek a szentté avatása lesz benn a Szent Péter Bazilikában. Nem másé volt, mint Los Andes-i Szent Terézé! Akivel azóta is mély barátságban vagyok. Nem fogok meglepődni, ha majd egyszer kiderül, hogy neki is köze van kármelita hivatáshoz, pontosabban ahhoz, hogy ez megvalósulhatott.

Meleg augusztusi vasárnapokon mindig elsétáltunk a castelgandolfói nyári rezidenciához, mely félóra járásnyira van a noviciátustól, hogy az Úrangyalát együtt imádkozhassuk a Szentatyával. Teraszunkról jól lehetett látni az épületet, ott van mindkettő az Albano-i tó partján. Az udvaron mindig elfoglaltuk megszkott sarkunkat, ahonnan a beszéd után gitáros koncertet rendeztünk a Szentatya tiszteletére. Ezt ő minden alkalommal értékelte. Tekintetével megkeresett minket, s mikor megtalált, elégedetten bólintott. Természetesen mi is mindent elkövetünk azért, hogy ne vesszünk el az észrevétlenség homályában... Integetés, ugrálás, skandalás: „John Paul II, we love you! Santo Padre, ti vogliamo bene!” stb. Utána hosszasan elemeztük a történeteket és elégedetten megjegyeztük egymásnak: „Láttad, megint integetett nekünk, megint észrevett?!” Minden egyes találkozás az újdonság örömeivel töltött el minket! Törzsvendégek voltunk – olyannyira, hogy egyszer, amikor a mesternőnk engedélyért folyamodott a Szentatya egyik titkárához, hogy részt vehessünk Havas Boldogasszonykor a szentmisen a magánkápolnában, az volt a válasz: „Nem lehet, hiszen maguk mindig itt vannak!” Persze mesternőnköt sem olyan fából faragták, hogy ebbe belenyugodott volna... Van a Szentatyának másik titkára is... Az eredmény: augusztus 5-én ott díszelegtünk a magánkápolnában a Czestochowa-i Szűzanya tekintetének oltalma

alatt. A Szentatya a szentmise után személyesen kezet fogott mindenkivel. Dicsértessek a Jézus Krisztus! – mondtam neki magyarul. Erre ő gondolkodás nélkül, kitűnő magyarsággal ráfelelte: Mindörökké, Ámen! Megkérdezte, honnan jöttem: Budapestről – volt a válasz. Erre jól megnézett engem – potyogtak a könnyeim –, mikor kifelé ment a teremből, még hátrafordult, többször megemelte sétatobotját és így szólt: Budapest, Budapest...

Már csak egy boldoggá avatás hiányzott a sorból. Ez is majdnem sikerült... Maddalena Morano szalézi nővér boldoggá avatására indultunk Szicíliába. A siracusai könnyező Madonna hatalmas modern beton-bazilikájában szentmisét hallgatunk. Egyszer csak egy férfi közelít az olvasó állványhoz, és magához veszi a szót: „Sajnálatos hírt kell közölnöm, elmarad a boldoggá avatás, a Szentatya tegnap este elesett, combnyaktörést szenvedett...” Egy Szicíliában működő kármelita atya mesélte, hogy ördögűzés közben a sátán megmondta neki, nem fogja engedni, hogy a Szentatya Szicília földjére tegye a lábát... A program megváltozott: be kellett érünk egy szicíliai körutazással... Később Rómában megtörtént a boldoggá avatás, de mi azon már nem vehettünk részt.

2000-ben ott lehettem a római Világifjúsági Találkozón. A találkozó utolsó programja a virrasztás és a vasárnapi szentmise volt. Az augusztusi hőségben Coca-Colával és kálium sóval felszerelve (ájulás ellen), kora reggel elindultunk gyalog Castelgandolfóból a római Tor Vergata Egyetem területére. A közlekedést leállították. Dél felé értünk oda a hatalmas füves területre, mely ez alkalommal kétmillió fiatal befogadására volt hivatva. Kétmillió társammal vártam, hogy estefelé felbukkanjon a pápa-mobil... Amikor feltűnt a messzi tá-

volból, felbolydult a tömeg, a lelkesedés tetőfokára hágott, mindenki futásnak eredt, csak hogy minél közelebb kerülhessen a Szentatyához. Valami megfoghatatlan kisugárzása volt ennek a találkozásnak, az időt nem érzékelték már senki, legkevésbé a Szentatya, így a program sokkal később végződött, mint tervezték. Próbáltuk kipihenni magunkat a szabad ég alatt rögtönzött éjszakai szállásunkon, hogy másnap reggel készen álljunk a szentmise kegyelmeinek befogadására. Ez a találkozás is arról szólt, amiről a nagy Pápa egész élete: a Kapcsolatról: arról, ahogy ő kapcsolatba tudott kerülni Istennel és az emberekkel; s az Élet kultúrájáról, amely mindenkit személyesen megszólít, még ha kétféle társadalom vagy is együtt egy végeláthatatlan füves mezőn

De a történet még nem ért véget! Kármelita nővérként háromszor látogathatam el sírjához! Ez nem csoda? A sírnál is igazi találkozásban lehetett részem.

Ugyanúgy megrendített Isten emberének jelenléte, mint amikor személyesen találkoztunk. Szinte most is látom magam előtt, amint felemeli sétatálcáját és huncut mosollyal az arcán így szól: Magyarszék, Magyarszék! És az igazi meglepetés: a nagy pápa boldoggá avatásának ünnepe egybeesik születésnapommal. Így bizonyos értelemben a boldoggá avatás sem marad ki a sorból. A történet talán még itt sem ér véget: az élet hosszú, hát még, ha hozzászámítjuk az örök élet napjait. Biztos vagyok benne, hogy a jövőben sem fogjuk elkerülni egymást.

*A Szépszeretetet Anyjáról nevezett Beáta nővér
Magyarszék*

ÁTLÉPNI A HALÁL KÜSZÖBÉN

Egy mennyei születésnap emléke

A május első napján boldoggá avatott II. János Pál hat éve nincs közöttünk – földi értelemben. Itt van azonban velünk, és hisszük, valljuk, ott van Isten közvetlen közelében. A következő írás szerzője egy kicsiny magyar zarándokcsoport tagjaként vett részt 2005 áprilisában Rómában a pápa temetésén, ahol milliónyian tapasztalhatták meg személyesen az örök élet örömet, amely felett nem győzedelmeskedhet a halál. A különleges alkalmon készült képekből kiállítás nyílt a Klostrom Keresztény Kávézóban (a győri Klostrom Hotel éttermének folyosóján), amely június végéig tekinthető meg.

Öten indultunk útnak szerdán este, s egész éjszaka felváltva vezettünk, hogy másnap dél körül Rómába érjünk. Alig múlt éjfél, ilyenkor az osztrák autópálya telítettsége is jóval gyéresebb szokott lenni a nappal megszokottnál. Nos, csúcsforgalom ugyan nem volt, a külső sávban mégis szinte sorban haladtak egymás után a buszok, mikrobuszok és személyautók – kilencven százalékkal lassabban. Szó szerint mesés volt az élmény, ahogy ezen az elvarázsolt éjszakán némán beálltunk a hatalmas konvojba; valahogy a napkeleti bölcsek története látszott megelevenedni. Itt vagyunk, a menetben, s máris érezhető volt valami, amiről később még bensőségebben meggyőződhetünk. Ahogy megálltunk egy-egy pihenőre, minduntalan zarándokokba, főleg fiatalok nagyobb csoportjaiba botlottunk. Olyanok voltak, mint egy mindenre elszánt, ugyanakkor szelíd, egymás és mások iránt is figyelmes sereg, amelyet hadba hívnak. Menni kell, nincs más alternatíva. A hangulat semmiféleképpen nem gyászos, még az éjjeli időpontnak megfelelő kábultság sem tükröződik az arcokon. Mindenki él, készül, várakozik, mindeközben egyfajta szent türelmetlenséggel tekintgetjük a térképet, hogy mennyi van még hátra.

Az Örök Városban érdekes látvány fogadott bennünket. Ismert tény, hogy eredetileg e hétvégén lett volna Olaszországban a parlamenti képviselők megválasztása. A választások pedig, jól tudjuk, plakátokkal járnak. Nem kevés. Mi

azonban egyetlen „téma” számos plakát-változatát láttuk csupán, amely alól néha kikandikált ugyan egy-egy aktuális politikai szlogen, de ezeknél gyakorlatilag kivételmentes volt mind a mondanivaló, mind az azt képviselő személy kiléte. Rómában április elején a választások előtti plakát-háborút a béke nyerte. II. János Pál kedves arca mosolygott ránk mindenhonnan, egyszerű köszönőszavak és az egyházfőtől származó idézetek kíséretében. Mielőtt azt hinnénk, hogy a vallásos túlbuzgóság sajátos kifejeződésével állunk szemben, fontos tudni, hogy ez a kampány nem az egyházi, hanem az állami vezetés műve volt. Nem a Bibliából vett mondatok köszöntek ránk, hanem Róma városának hálája püspöke irányában, s a Santo Padre (Szent Atya) megjelölés mellett gyakran volt olvasható a világnak is szóló üzenet: Un uomo buono (Egy jó ember).

Csütörtökön este emlékmisést tartottak a római Pápai Magyar Intézetben a magyar zarándokok számára. Az alkalmon képviseltette magát a keresztény gyökerű magyar nemzet apraja és nagyja – Mádl Ferenc akkori államfő és felesége, Orbán Viktor kormányfő és felesége, a püspöki kar számos tagja, s hívek is szép számban –, egy szívvel-lélekkel készülve az elhunyt egyházfő lelki és szellemi örökségének továbbvitelére. Ennek a szentmisének sokkal inkább a hála volt az alaphangja, semmint a gyász. Erdő Péter bíboros homíliájában a búzaszem példájáról beszélt, amely akkor hoz igazán bő, százszoros termést, ha elhal, ha feláldozza másokért önmagát. Ilyen búzaszem II. János Pál pápa, aki nemcsak életében tett nagy dolgokat, hanem földi zarándoklatának utolsó időszaka, s azt lezáró halála is tanúságtételként áll előttünk. Íme az evangéliumi magyarázat arra, hogy mit keres itt, Rómában milliányi zarándok, több száz állami vezető, miért bolydult fel pilanatokon belül a média világa... Elhalt egy nem akármilyen búzaszem, s most el-

jött a szárba szökkenés időszaka. Van, aki vesztességként, mások új kezdetként, a reményteli jövő jeleként élük meg ezeket a napokat, ám egy bizonyos: szinte senki nem maradt részvétlen a szent-anya halála kapcsán. Valami történt, valami történik. Olyanok járulnak szentségekhez, akik évek óta meg sem közelítették a templomot, langyos ke-

resztények szíve melegszik fel egy csapásra és nem is tudhatjuk, mi minden van még készülöben. Nagyon igazak, élők a primás szavai – még az is lehet, hogy az arcunkról olvassa le mindazt, amit végül újra nekünk mond el, bátorításként, megerősítésként.

A mi kis magyaros hála-gyászmisénk végén elhangzik egy fontos információ. Most, épp ezekben a percekben kezdődik odahaza, Magyarországon az az éjszakai fáklós felvonulás, amelynek során a hívek végigjárják a pápa által is meglátogatott fővárosi templomokat és tereket. Lélek-híd épül, természetfeletti kapcsolat kötődik az olasz és a magyar főváros között, s mintegy átadjuk az ünneplés fonalát ott-honmaradt testvéreinknek. De jó is keresztényként magyarnak lenni! Hogy mikből marad ki, aki nem hisz...

A pénteki szentmisébe a Circus Maximusnál kapcsolódtunk be, ahol szintén különleges látvány fogadott bennünket. Két hatalmas kivetítő, óriási hangfalak, középen valami emelvényféle, sátrak, zászlók, transzparensek mindenfelé. Több ezren itt, a szabad ég alatt töltötték az előző éjszakát. Néhányan még ébredtek, a többség viszont talpon volt, s mindenki kereste a megfelelő helyszínt, ahonnan figyelemmel követheti majd az eseményeket. Így tettünk mi is, amikor végül a tér közepén elhelyezett keresztnél táboroztunk le. Ekkor még nem volt nyilvánvaló, csak később derült ki, hogy történetesen az Ifjúsági Világtalálkozó Keresztjének tövében vertünk tanyát. Aki találkozott már ezzel a szimbólummal, vagy legalább-

is tudja, hogy mit jelképez, az bizonyára érti, miért íródott nagybetűvel a neve. Még – avagy már csak – egy óra volt a szentmise kezdetéig, amikor elindultunk körülnézni a tömegben. Akadt több csoport is, amelyben változatos életkorú – tehát nemcsak fiatal – hívek táncoltak, énekeltek. Különböző méretű feliratok vonzották a szemünket, a hatalmas transzparenstől az apró hálacéduláig volt itt minden. Az összes közül a legbeszédesebb talán épp a kereszt emelvényének oldalára erősített fehér vászon volt, rajta olasz nyelvű felirattal: „O, morte, dov' é la tua vittoria?” Magyarul: „Ó, halál, hol a te győzelmed?”

Zúg a harang, vonulnak a bíborosok, zeng a kórus éneke, s itteni tartózkodásunk során talán ez az első olyan pillanat, amikor vissza kellett térni az immanens világba, ahol elmúlnak a dolgok, elhervadnak a virágok, s mindez fájdalommal tölti el a szívünket. Hiába a lelki kapcsolat, a mennybe való hazatérés öröme, mégiscsak néma az a koporsó, kemény a fala és tizenkét ember kell, hogy győzze a súlyát. Ez nem a boldogság súlya. Hús-vér ember nem táncolhat örvendezve egy koporsó körül. Itt a letérdelés ideje, mindegy, milyen értelemben értjük. Ahogy figyelem az arcokat, a reménykedő tekintetek kérdőre váltanak, keresik a jelenet mélységét, közben néhány miért-et is tükröződni vélek a szemekben – közülük több olyan is akad, amely könnyecseptet ad magából részvétként. Nehéz ezt az egyszerre evilági és földöntúli találkozást szavakkal visszaadni. Akik akár a helyszínen, akár a különböző közvetítések segítségével figyelemmel kísérték az eseményt, nem maradtak részvétlének. Mert II. János Pál pápa az életünk részévé vált. Mindannyiunknak jelentett valamit. Egyházfő, lelkivezető, teológus, politikus, egyházpolitikus, jóbarát, példakép. Még azok is, akik negatívan értékelték pápaságát, meg kellett, hogy álljanak most egy pillanatra. Számvetés volt ez a két óra, amikor mind egyenként mérleget vonhattunk arról, hogy hol állunk, hol is tartunk ebben a történetben. Wojtyła pápa jellé vált. Az üdvösségtörténet élő jelévé, tanújává lett: egy jel, amely buzdít, sürget, meghív, megzavar – kérdéseket vet fel, s gyakran válaszokat is eredményez bennünk.

A szentmise „külső” jelei kapcsán érdemes szólnunk a koporsóra helyezett evangéliumos könyvről, amely most kiemelkedő üzenetet hordozott. A kivetítő segítségével szinte folyamatosan nyomon követhettük – nyilván a vezető operatőr is felfigyelt a szimbolikára –, ahogy a szél hosszú percek alatt ide-oda lapozott benne, végül bezárta azt. Valahogy ilyen volt a pápa élete, több szempontból is. A Teremtő „lapozott” az életében, ugyanígy ő hívta végül haza, s ez arra mutat, hogy egészen átadta akaratát annak, aki meghívta és szolgálatában is végig elkísérte. Élete nyitott könyvként állt előttünk, nem taktikázott, nem kötött alkukat a háttérben. Gyengeségeivel együtt vált igazán hitelessé. Mindazok után pedig, hogy egész életét az evangélium fényében élte, földi halála is az evangélium üzenetét hordozza számunkra.

A Mindenszentek Litániájával fejeződött be a liturgia, s ha lehet, ez az imádság még közelebb hozta az addigra már valóban egy szívvel-lélekkel ünneplő híveket, hiszen szinte minden nemzet képviselteti magát a szentek sorában, ahová szóltanul, némán Johannes Paulust is „beénekeltek”.

Hazainduláskor Somorjai Ádám bencés szerzetes, aki a Vatikáni Államtitkárságon, a pápa közvetlen közelében dolgozott, elkísért bennünket a főváros széléig. E rövid közös út során arról faggattam, hogy mi lesz az ő további sorsa, egyáltalán meddig tart a megbízatása, kötődik-e az a mindenkori pápa személyéhez.

– X. – válaszolta sajátos stílusával pár nappal római tartózkodásunk örangyala, s ebben benne volt minden. Mintha ezzel azt mondaná: a mi hivatalunk nem emberekhez kötődik.

Igen. Az emberek eszközök, jelek, képmások. Mindannyian üzenünk egymásnak létünkkel. II. János Pál élete egy hatalmas felkiáltójelként is értelmezhető. Erősen, gyengén, egészségesen, betegen, hangoosan, vagy csendesen, megszólítva vagy meghallgatva, pásztorként és testvérként egyaránt jel volt. Egy ország felé mutatott, mintha azt mondta volna minden egyes cselekedetével:

„Nézzétek, oda megyek, oda vágyik a szívem! Gyertek velem!” S mert – hogy ez az ország, a „válaszok országa” valamiféleképpen már itt, közöttünk kezdetét vette – nem valahol „fent” van, hanem inkább „bent”, bennünk valósul meg –, bátran elmondhatjuk, hogy az örök élet nem a halálunk pillanatában kezdődik. A halál küszöbén napról-napra át kell lépnünk, meghalva önmagunknak, saját, emberi vágyainknak, elvárásainknak, hogy amikor elérkezik az idő, ne legyünk készületlenek. Mert Isten nem a célbaérést várja tőlünk, hanem hogy útközben találjunk bennünket, amikor visszatér. Útközben, hazafelé...

Gégény István

AVILAI SZENT TERÉZ SZÜLETÉSÉNEK 5. CENTENÁRIUMA

KALAUZ A TÖKÉLETESSÉG ÚTJÁHOZ (A „Szent Teréz születésének 5. centenáriumát előkészítő Bizottság” munkája)

2. rész: Lelkipásztori útmutató

Lgazán jó volt ennek a beszámolóknak a fogadtatása. Minden tudós ember, aki csak olvasta (ti. a gyóntatói) azt mondta, hogy nagyon hasznos a lelki dolgokat illetően. Ezért megparancsolták neki, hogy írja át, és csináljon belőle egy kis könyvet a leányai számára (mivel priornő volt), és adjon benne utasításokat”. Maga Szent Teréz magyarázta így évekkal később, hogy az *Önéletrajz* egyik legközvetlenebb és legfontosabb hozadéka éppen a *Tökéletesség útjának* a megírása volt. Azok a cenzorok, akik nem javasolták, hogy megjelentesse az előbbit, ők maguk bátorították, hogy írja meg ez utóbbit.

Teréz komolyan vette a feladatot, hogy írásba foglalja tanítását. A körülmények is segítettek ebben, hiszen alapító priornőként éppen azzal foglalkozott, hogy lerakja az alapjait annak a műnek, amit Isten rábízott. Így egy lelkiéletéről szóló hiteles könyvet tudott átnyújtani nekünk. Ezen oknál fogva Teréz bőségesen tárgyalja az imádságos élet bizonyos alapvető aspektusait, melyeket abban a korban igencsak kritizáltak, főleg, ha nőkről volt szó, s teszi ezt ironikusan, sőt olykor egyenesen provokatív módon. Mindazonáltal világos, hogy nem csak az imádság védelme volt a tét, hanem a születőben lévő Kármel fennmaradása is.

Tehát Szent Teréz születése ötszázadik évfordulójára való előkészületünk útján a következő lépés nem is lehetne ennél alkalmasabb: egy könyv, amely összegzi a terézi életfelfogást és imádságot, egy szerkezetileg világos és inspiráló pedagógiai mű. A következőkben néhány egyszerű kulcsot ajánlunk az olvasat-hoz és a gyakorlatokhoz. Ezeket nyolc részre osztottuk:

- I) 1-3 fejezet: Az imádság és a szemlélődő élet célkitűzései
- II) 4-9 fejezet: Szükséges követelmények: nagy erények I: szeretet és lemondás

- III) 10-18 fejezet: Szükséges követelmények: nagy erények II: alázatosság
- IV) 19-25 fejezet: Alapvető magatartások és meggyőződések
- V) 26-29 fejezet: Összeszedettségi ima
- VI) 30-35 fejezet: Nyugalmi és egyesülő ima
- VII) 36-39 fejezet: A megkülönböztetés nagy jele: a megbocsátás.
A nagy kísértés: hamis erényekben hinni
- VIII) 40-42 fejezet: Gyümölcsök: szeretet és félelem Istennel szemben, vagyakozás az örök életre

I) 1-3 fejezet:

„ebben a városban, amelyben a jó keresztények vonták meg magukat...”
(3, 1-29)

Válasszuk ezt szöveget, hiszen jól ábrázolja a terézi üzenet egyetemességét. Az egyház egy vár, egy város, egy falakkal körülvevett erődítmény. Ebben lakik a Király és a „válogatott emberek”, a világ minden tájáról összegyűlt, különféle hivatású „jó keresztények”. Katonák és kapitányok, akik Istenért és az Evangéliumért harcolnak, készen arra, hogy „meghaljanak, de arról szó sem lehet, hogy megadják magukat” (3,1).

A. KONTEXTUS

- 1. **Történeti-egyházi:** Franciaországból érkező hírek, Európa bajai, vallásháborúk (vö. 1,2,5; 3,1,8; 35,3).
- 2. **Textuális:** A terézi közösség apostoli-egyházi eszménye: az Egyházért imádkozók közössége. Az evangéliumi tanácsok és a szegénység, mint a csoport radikális választása.

B. OLVASATI KULCSOK a választott szöveghez:

- 1. Kora bajaival szembeni érzékenység, valamint munkálkodás az Egyházért és a viláért: „kész volnék ezerszer odaadni életemet egyetlen lélekért” (1,2,4; 3,6,9).
- 2. A szemlélődő közösségtől az egyházi közösségig: a *Tökéletesség útja*, mint a keresztény közösségeknek szóló kézikönyv: „válogatott emberek” (3,1), „jó keresztények” (3,2).
- 3. Hűség az evangéliumi tanácsokhoz saját hivatásbeli választásában: „igyekezzünk olyanok lenni, hogy imáinkkal használhassunk” (3,2).
- 4. Az imádság apostoli és egyházi értéke: „Ha e tekintetben képesek vagyunk Istennél valamit elérni, akkor, bármennyire is el vagyunk zárkózva, mi is Őerette harcolunk” (3,5).

C. GYAKORLAT:

Imádság, amelyhez vehetjük Szent Teréz imáját (CV 3,8-10) és *Nincs idő aludni* című versét (29). Szövegek **bűnbánati szertartáshoz**: „elhatároztam, hogy megteszem azt a keveset, ami tőlem telik” (1,2). „A mi címerünk a szent szegénység” (2,5-6). „Kérdezték meg mindig, hogy mi a tökéletesebb” (3,6). „Uram, ha megtiszteltetést, vagy jövedelmet, vagy pénzt, vagy más világias ízű dolgot találnánk Tőled kérni, akkor ne hallgass meg bennünket” (3,7).

II) 4-9 fejezet:

„Óh drágalátos szeretet, amely oly szépen utánozza a szeretet fejedelmét, a mi drága kincsünket, az édes Jézust” (6,9)

A „mi szerelmes Jézusunkat” (7,4) szemlélve, és szem előtt tartva a tökéletes szellemi szeretet eszményét, arra törekszünk, hogy „nemes lelkek, királyi lelkek” (6,4) legyünk, és törekszünk a barátság adta boldogságra: „óh boldog lelkek ..., szeresetek ilyenek módjára” (CE 11,4).

A. KONTEXTUS:

A nagy erények (4-8 fejezet) úgy jelennek meg, mint aszketikus program, ezek képezik az evangéliumi alapját és ismervét az imádkozónak és közösségének (4,3-4).

B. OLVASATI KULCSOK a választott szöveghez:

1. Parancs: „kölcönös szeretet egymás között” (4,5); „legyenek valamennyien egyenlő jóbarátok, mindnyájan egyenlően vonzódjanak egymáshoz, s így szeressék és támogassák egymást”(4,7).
2. Sürgetés: „Ne engedjük meg, hogy szívünk bárkinek a rabja legyen, azt az Egyet kivéve, aki azt saját vérén vásárolta meg” (4,8).
3. Megismerés: „hogy miképpen szeressük egymást és milyen az az erényes szeretet” (4,11-13).
4. Távlát: „milyen szenvedélyes ez a szeretet... benne semmi helye nincs az önérdeknek, hanem egyetlen óhaja, egyetlen vágya, hogy az a másik lélek minél gazdagabb legyen égi javakban” (7,1).

C. GYAKORLAT:

Katekézis: Ki lehet indulni a tökéletes szeretet tulajdonságaiból (4,10-13; 6-7 fejezet) Az érzéki szeretet és a szellemi szeretet szembeállítás; nagylelkű szeretet és önző szeretet.

Kerekasztal: a beszélgetés kiindulhat egy eseményből, egy tanúságtételből, egy közösségben fennálló helyzetből. Lehet film vagy aktuális kulturális ese-

mény, melyet szembesíthetünk Teréz tapasztalatával. Használhatjuk azokat az el-
lenvetéseket és válaszokat, melyekkel Teréz szolgál nekünk (6,5-7).

Imádságos virrasztás: „az ember adja a szívét véglegesen oda az édes Jézusnak, a mi Urunknak. Mert Őbenne mindent megtalál, s akkor könnyen felejt el minden mást” (9,5). „magunkat teljesen és osztatlanul adjuk Őneki, aki magában foglal minden jót” (8,1). Úgy magyarázzuk ezeket a szövegeket, hogy térjünk ki a két erényre: ti. hogy a lemondás a szeretet feltétele és következménye.

III) 10-18 fejezet:

„Gondolják meg, hogy az igazán alázatos lélek készségesen beéri azzal a szereppel, amire az Úr kiválasztotta” (17,6)

Bízzuk rá magunkat teljesen Istenre, akinek az ajándékai teljesen ingyenesek, feltétel nélküliek, és személyválogatás nélkül adja őket. Az Ő szeretete mindig megelőz minket.

A. KONTEXTUS:

Belépés az imádság témájába, ahol a legfontosabb gyakorlat az alázatosság (17,1).

B. OLVASÁSI KULCSOK:

Ne hasonlítsunk össze embereket: „Isten néha a halálos bűn állapotában levő embereknek is megad nagy kegyelmeket ...” (16,6) és „... mind-egyik nézzen magára ...” (12,6).

De mindenekelőtt ne vegyük le tekintetünket Krisztusról: „Ó Uram, ott van az egész baj, hogy nem függesztjük szemeinket állandóan Tereád!” (16,11), pedig tudjuk, hogy Ő az igazi Jegyes, aki lehetővé teszi, hogy szeressünk: „micsoda csere az, ha a mi szeretetünket adjuk oda az Övéért!” (16,10).

Teréz nagyon jól tudja, hogy szeretet nem lehetséges alázatosság nélkül: „Mert én nem értem és nem is fogom megérteni, hogyan volna képzelhető ... szeretet alázatosság nélkül” (16,2).

C. GYAKORLAT:

Bűnbánati aktsussal kezdjük, felismerve, hogy hol „fáj” nekünk az aláztatóság: „Mert ha csak egy kicsike kis mellőzés ér bennünket, már azt sem tudjuk elviselni...” (16,11).

Tehát bizalommal imádkozunk és készségesen kérjük: „Uram, ne hagyj engem védtelenül, mert Benned bízom ...”.

IV. 19-25 fejezet:

„Attól ne féljete, hogy az Úr szomjan hagy veszni benneteket, ha már egyszer Ő maga hívogat” (23,5)

Bátorít, hogy döntsünk amellett, követjük az Úr hívását és találkozni akarunk Vele: „ne csüggedjete el ezen az úton, hanem harcoljatek hősök módjára. Legyetek készek életeteket is odaadni ebben a küzdelemben, hiszen mi másért volnátok itt” (20,2).

A. KONTEXTUS:

Teréz azt akarja, hogy határozzuk el magunkat (23,1), mert már tapasztalta „azt a bátorságot és gyöngédséget, amelyben az Úr ezen az úton részesíti az ember lelkét” (23,5).

B. OLVASÁSI KULCSOK:

Hogyan kell elindulni (21,2), félelem nélkül (21,5) és kétkedés nélkül (19,14-15) haladva.

Tudni kell, kivel vagyunk és milyen okból: „... ki az, akivel beszéltek, és kik vagytok ti magatok...” (22,1), szükséges, „hogy csak valamennyire is megértsük, ki ez a mi Urunk...” (22,6), „hogy minél jobban megértsük, kivel léptünk házasságra és hogy milyen életet kell élnünk...” (22,7).

Mi nem fordulunk vissza (22,2-3-5).

Ebből fakad a másokkal szembeni magatartásunk: „Leányaim, ha valakivel társalogtok, igyekezzetek...” (20, 3-4).

C. GYAKORLAT:

Megemlékezhetünk arról a személyről, aki elindított bennünket az imádság útján (24, 3-4-5) és megoszthatjuk, hogy mi segített leginkább bennünket, hogy megismerjük azt az utat.

**V) 26-29 fejezet: Összeszedettség imája
„elég, ha magányba vonul
és saját belsejében szemléli Őt” (28,2)**

Ez a szövegrész bemutatja azt a módszert, ahogyan Teréz összeszedettségre jut. Módszere abban áll, hogy elképzele Krisztust a belsejében, nézi őt és beszélget vele (1-8).

A. IRODALMI KONTEXTUS:

A harmadik részben tárgyalja azt a témát, amit a nővérek kértek tőle, vagyis az imádságot (természetét, fejlődését, követelményeit) (26-35 fejezet). Bemutatja az imádság fokait a *Miatyánk* alapján (21,4) az *összeszedettség* fázisában (26-29 fejezet) [27: Mi Atyánk] [28: aki a mennyekben vagy], a *nyugalmi ima* fázisában (30-31 fejezet) [30: szenteltessek..., jöjjön el...] és az *egyesülő ima* fázisában (32-35 fejezet) [32: legyen meg a te akaratod...]. Beszél az eucharisziáról, az egyesülő ima gyakorlatáról (33-35 fejezet) [33: mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma].

B. OLVASÁSI KULCSOK a választott szöveghez:

Aktív összeszedettség belső tehetségeinket illetően (emlékezet, értelem és akarat) a célból, hogy Jézusnak, a Mesternek és Jegyesnek a személyére irányítsuk őket (29,4). Ráirányítjuk szemünket a bennünk jelen levő Jézusra (26,8), felismerjük jelenlétét, rajtuk nyugvó tekintetét, érzelmeit, türelmét, ahogy elvisel minket.

Egy fontos hasonlatot hoz. Gondoljuk el, hogy lelkünk olyan, mint egy palota. Ez a hasonlat segít, hogy használjuk a képzeletünket, s ezáltal összeszedettségre jussunk, amely az elmélkedés során az értelmünk használata révén nyert összeszedettség alternatívája (28,9-11).

C. GYAKORLAT:

Katekézis: gondolkodjunk el azon, hogy milyen nehézségeket állít elénk a mai európai kultúra.

Imádság: gyakoroljuk az összeszedettséget, használhatunk zenét, képeket, relaxációs technikákat. Mindenekelőtt időzzünk el azokon a formákon, ahogy felismerhetjük Jézus jelenlétét bennünk (26,6), miközben látjuk Jézust és befogadjuk tanítását (28,4).

Lelkiismeretvizsgálat: gondoljuk át, mennyi jó származik abból, hogy Isten a mi Atyánk, s hogy ennek következményeként mi az Ő gyermekei vagyunk (27,2).

VI) 30-35 fejezet: A nyugalmi és egyesülő ima
„Úgy örül annak, hogy ott van a forrás mellett, hogy még mielőtt
innék belőle, a szomszárja lecsillapodik” (31,3)

Ezekkel a szavakkal kezdi leírni nagy gondossággal a nyugalmi imát és annak természetfölötti adományait az akaratban, az emlékezetben és az értelemben.

A. IRODALMI KONTEXTUS:

Beszélt az aktív összeszedettség imájáról, amely előkészületül szolgál a nyugalmi imához (30-31 fejezet) és az egyesülő imához (32-35 fejezet). Az eucharisztia vétele táplálja akaratunk egyesülését Istenével (33-35 fejezet).

B. OLVASÁSI KULCSOK a választott szöveghez:

Teréz elemzésében a nyugalmi és egyesülési imát annak foka határozza meg, ahogy a *lelki tehetségek*, vagyis az akarat, az emlékezet és az értelem elmerülnek Istenben. Míg a nyugalmi imában leginkább az akarat az, amely részeseedik Isten működésében (élvezi gyengédségét, sugallatait és fényét), addig az egyesülő imában mindhárom lelki tehetség (31,10).

Teréz elemzésében továbbá nagy figyelmet szentel azon hatásoknak, melyeket e kétféle imádság hagy az imádkozóban.

C. GYAKORLAT:

Ültessük át a gyakorlatba Teréz *utasításait*, hogy imádkozunk *megértéssel* (30,1): legyünk tisztában azzal, hogy Isten közel van hozzánk (31,2); tegyük meg, ami Isten szolgálatára szükséges (31,5), nagy alázattal, anélkül, hogy tudomásunk lenne Isten működéséről (31,6); az akaratunk merüljön el Istenben, szabadon hagyva az értelmet (31-8-9); ajánljuk fel akaratunkat Istennek, ami azon alapszik, hogy Jézus már előzetesen részeseivé tett bennünket az Ő országának (32,4), eltökélten határozzuk el magunkat, hogy szenvedünk Érte (32,7), s ez mutatkozzék meg tetteinkben (32,12). A fentebb vázoltak szerint felajánlani akaratunkat Istennek, ebben áll a tökéletes szemlélődés, amit nővérei kértek, hogy megoszthassanak vele (32,12). Fontos gyakorolni, amit Teréz a *szentáldozást* illetően tanácsol: hogy hallgassuk meg ennek a mi Mesterünknek az oktatását, csókoljuk meg lábait a tanításért, terjesszük elé ügyeinket és könyörögjünk hozzá, hogy ne távozzék el tőlünk (34,10), mert ez kitűnő eszköz arra, hogy belénk hatoljon az ő szeretete (35,1), és imádkozunk a mennyei Atyához az Egyházért (35,5).

VII) 36-39 fejezet: A megismerés nagy jele: a megbocsátás.
És a nagy kísértés: hamis erényekben hinni

Miután tárgyalta az imádságnak az eucharisziával és Isten akaratával való kapcsolatát, néhány kevésbé emelkedett, de ugyancsak lényeges témára tér át.

A. KONTEXTUS:

- 1. Társadalmi és egyházi:** A „becsület” növeli a származás (a magas társadalmi osztály) adta büszkeséget, megjelennek olyan kérdések, mint rang és hivatal (36,4-6), érdemek és kitűnőségek. Ezzel szemben áll az evangéliumi magatartás: a megbocsátás és az alázatosság.
- 2. Antropológiai belátás:** Ez nem csak társadalmi probléma, hanem emberi tendencia is, amelyről Teréznek elég sok tapasztalata és szomorú emléke van.

B. OLVASÁSI KULCSOK:

- 1. Látni:** „Csodálatos dolog, hogy a világ felfogása mily homlokegyenest ellenkezik ezzel (...) Vigyázzatok azonban, nővéreim, mert az ördög számon tart benneteket, s ugyancsak gyártja a becsületbeli kérdéseket a kolostorokban is” (36,3-4).
- 2. Megítélni:** „Ott a hiba, hogy mi mindig csak fölfelé törekszünk, – holott ez éppen nem az égnek útja – s így semmi áron sem akarunk süllyedni. Ó én jó Uram! Hát nem Te vagy a mi példaképünk és Mesterünk? Természetes, hogy az vagy. Már pedig mi volt a Te becsületed, dicső Mesterünk? Ó Uram, ... hogy megaláztad magad mindhalálig, s azt nemcsak nem vesztetted el, hanem éppen azáltal szerezted meg mindannyiunk számára” (36,5).
- 3. Cselekedni:** a) Készségesen megbocsátani a sérelmeket, noha ez szenvedéssel és erőfeszítéssel jár a kezdőknél (36,11-12; 37,3; 38,8; vö. „a tökéleteseknél”: 36,8-10). b) Azzal a kísértéssel szemben, hogy „erényeink vannak, holott nincsenek” (38,5), alázatosság szükségeltetik: „imádkozunk a mennyei Atyához, ne engedje, hogy kísértésbe jussunk” (38,5; 37,5; 39,6); fontos annak a tudata, hogy az erényeket ajándékkal kaptuk és el is veszíthetjük őket (38, 6-7)); ragadjuk meg az alkalmakat, hogy gyakorolhassuk az erényeket, és természetesen ne dicsekedjünk olyanokkal, amelyeket nem birtoklunk (38,8-9); ápoljuk az önismeretet és legyen lelki vezetőnk (39,4-5). c) Mindazonáltal őrizkedjünk a hamis alázatosságtól és annak szélsőségeitől, valamint a kishitúségtől (39,1-3).

C. GYAKORLAT:

Imádság. Bűnbánati ima: vö. fent B.3. Kerek asztal: Milyen a mai kor és az a környezet, amelyben élünk?

VIII) 40-42 fejezet: Szeretet és félelem Istennel szemben.

Amen: örökre megszabadulni minden gonosztól

Tekintetbe véve a fentiekben tárgyalt nehézségeket, hogyan tudunk bizton-
sággal haladni ezen az úton? Azzal az orvossággal, amit Ő maga adott nekünk:
vagyis a szeretettel, amely gyors haladásra ösztönöz minket, és a félelemmel,
amely segítségünkre van, hogy elkerüljük a bukásokat.

A. KONTEXTUS:

De vajon lehetséges, hogy biztosak legyünk?

1. **Teológiai:** (vö. 40,1; 42,2): „senki sem tudhatja hit bizonyossággal, nem lé-
vén kitéve a hibának, hogy Isten kegyelmében van-e”.
2. **Lelki:** „a cselvetések, amelyekkel az ördög a szemlélődőket támadja”
(40,4; 41,8).
3. **Egyházi:** továbbá „az ördög ezernyi hamis veszedelemmel ijesztget és küld
hozzátok másokat, akik hasonlóképpen rémítgetnek benneteket” (40,5;
41,8).

B. OLVASÁSI KULCSOK, továbbá az A. pontban felvetett kétségekre adott vá- laszok:

1. **Az igazi szeretet nem maradhat titokban:** nyilvánvaló jelei vannak (40,3.7).
„Adja meg nekünk Ő Szent Felsége ezt a szeretetet, mielőtt elszólítana ben-
nünket ebből az életből. Mert nagy dolog lesz ám halálunk óráján az a tudat,
hogy az fog bennünket megítélni, akit mindenek fölött szerettünk” (40,8).
2. **A szent félelem:** együtt jár az alázatossággal, valamint az igazság és a lel-
ki egyenesség utáni vággyal (40,4): „a világ minden kincséért se kövesse-
tek el egyetlenegy szándé-
kos bűnt sem. A halálos
bűnöktől pedig rettegje-
tek, mint a tűztől (...) ke-
rüljétek az olyanok társa-
ságát, akik nem növelik
bennünk az Istenhez való
ragaszkodást. Vigyázza-
tok magatokra mindabban,
amit tesztek, hogy sikerül-
jön megfékezni akarato-
kat” (41, 1-4). „Mennyire
más irányban hajlik a mi
akaratunk, mint Isten aka-
rata!” (42,4).

3. **De figyeljetek a hamis és túlzó félelmekre!** „Ne engedjétek, hogy a lelke-
tek megmerevedjék és a bátorságotok leohadjon, mert nagyon sok jót ve-
szítenétek el” (41,4-8).

4. **Ezért szüntelenül imádkozzatok:** „hogy szabadítson meg minket minden
gonosztól” (42,4; 40,4).

C. GYAKORLAT:

Imádság

A 41, 4-8 alapján kérdezzetek meg egy megbízható embert, hogyan lát ben-
nünket.

Kerek asztal: Ez megfelel a magamról kialakított véleményemnek? Ez az,
amit akarok?

Konklúzió

„Most pedig figyeljétek csak meg, nővéreim, mennyire megkönnyítette az Úr
ezt a munkámat azáltal, hogy Ő maga oktatott engem is, meg titeket is arra az út-
ra, amelyről beszélni kezdtem nektek, s megértette velem, hogy mi mindent
kérünk akkor, amikor elmondjuk ezt az evangéliumi imádságot [a *Miatyánkot*].
Legyen örökké áldva! Nekem magamnak ugyan sohasem jutott volna eszembe,
hogy ez az ima oly nagy titkokat foglal magában. Pedig hát láttátok, hogy benne
van az egész lelki élet útja az elejétől kezdve egészen addig, ahol ezen útnak vé-
gén a lélek elmerül Istenben és bőségesen iszik az élet vizének forrásából. Úgy
látszik, az Úr meg akarta velünk érttetni, nővéreim, hogy mennyi vigasztalás rej-
lik ebben az imában...” (42,5).

Négy és fél évszázada közös kincsünk a *Tökéletesség útja*, amely gazdag for-
rása a vigasztalásnak, bölcsességnek és istenismeretnek. Jelenleg új eszközök áll-
nak rendelkezésünkre, hogy közelebb kerüljünk a szöveghez. Ezeket a "C" pont-
ban foglaltuk össze és a korábbi útmutatóban is szerepeltek bővebb magyarázat-
tal együtt. Most csak felsoroljuk őket: 1) Imádság, 2) Megosztás, kerekasztal be-
szélgetés, 3) Lelki napok, 4) katekézis, 5) Bűnbánati szertartás vagy egyéni lelki-
ismeret vizsgálat, 6) Külső személy általi kikérdezés, 7) Kihívás, elköteleződés,
8) Kulturális kifejeződés.³⁶

(fordította: Ördög Éva)

³⁶ Válasszunk ki abból a kultúrából, ahol élünk, egy epizódot, egy dalt, egy filmet, egy hírt..., amely
néhány szempontból hasonlít, azonos vagy éppen ellentétes a terézi szöveggel. Másrésztől vonjuk
be a közösségünket egy olyan feladatba, hogy fordítsuk le a szöveget korunk nyelvezetére úgy, hogy
érthető legyen azoknak, akik ma keresik Istent: „... legyetek fesztelenekek és szívélyesek...
Igyekezzünk nagyon kedvesek, szívélyesek és szolgálatkészek lenni mindenki iránt, akivel dolgunk
van, főleg azonban a mi nővéreinkkel szemben”(41,7)

GONDOLATOK SZENT TERÉZIA „TÖKÉLETESÉG ÚTJA” CÍMŰ MŰVÉT OLVASVA

Megosztások

Gondolatok a IX-X-XII. fejezeteket olvasva

A IX. fejezetben Teréz felhívja figyelmünket, az önmagunkról való lemondásra. Ha nem akarunk rálépni erre az útra, ha már az elején elvetjük, akkor nem tudunk haladni a tökéletesség útján. Szerintem az önmagunkról való lemondás abban áll, hogy felajánlom magamat Jézusnak, tegye velem azt, amit akar, ahogy neki tetszik, mindent Tőle várok és nem ragaszkodom a teremtményekhez. Teréz azt mondja: „Szent Felsége maga önti belénk az erényeket, s ha azután mi megtesszük azt a keveset, ami tőlünk függ, akkor könnyű lesz megállni a helyünket, a rossz szellemek és a világ ellenében az Úr személyesen veszi föl a harcot érdeklünkben.” Tehát a felajánlásom lehet a döntő lépés?! Valóban, ha ezt meg tudom tenni, – amit elhiszek Teréznek – az Úr többé már nem veszi le a Szemét rólam! Már soha többé nem hagy egyedül, figyelmeztet, ha rossz útra tévedek! Hatalmas ajándék, értelmekkel felfogni nem tudom. Ha odaadom a szívemet véglegesen Jézusnak, akkor már nem hiányzik semmi, sőt minden, ami addig fontos volt, később teher lehet.

Teréz a X. fejezetben figyelmeztet bennünket, hogy „hiúság minden dolog, s mily hamar ér véget.” Valóban, ha visszatekintek az elmúlt 54 évemre, nagyon gyorsan elmúlt, szinte pillanatok alatt peregnek le előttem a megtörtént események. Nagy erőt ad a léleknek, ha tudatosítjuk, mi az értéktelen és mi az örökké tartó! Ebben a földi életünkben, ami olyan rövid, és ki tudja meddig tart, érdemes lenne csak azzal foglalkozni, ami soha nem múlik el! Azután Szentanyánk az igazi alázatosságnak és a lemondásnak, e két erénynek a fontosságát emeli ki, és mindig egymás mellett említi meg. Ha életünk alappillérei lesznek, kimenthetnek bennünket a gonosz lélek támadásaiból és megvédenek a kísértésekkel szemben.

A XII. fejezetben Teréz a külső önmegtagadásokkal szemben – az is fontos, de – a belső önmegtagadások fontosságát hangsúlyozza. Belső önmegtagadások pl. vágyaink, hajlamaink, emlékezetünk, értelmünk, akaratunk, vagyis az egész énünk. – A belső önmegtagadást pedig azáltal gyakorolhatjuk, ha nem cselekszünk saját akaratunk és érzéki vágyunk szerint. – Úgy gondolom, pl. ha van elképzelésem egy dologról, akkor is inkább meghallgatom a másik véleményét és

előtérbe helyezem annak megvalósítását, természetesen csak a Jót akarva! Marcell atya gondolata jut eszembe: „Lehet-e igazi imádság önmegtagadás nélkül? Mondhatja-e valaki, hogy tud imádkozni, holott fázik az önmegtagadásoktól?” Kemény szavak ezek, de ha belegondolunk Mennyei Atyánkhoz felérhet-e imádságunk, ha azok nem egészen tiszták? Ha akaratunkat végül, nagy harcok árán, oda tudjuk adni az Úr szolgálatára, Teréz azt mondja, hogy életünket ezután már könnyedén odaadjuk! „Az alázatosság mértéke a haladásnak” – de hogyan gyakoroljuk? Teréz erre is felel: „Az illető visszatekint életére, látja, mily keveset szolgált az Úrnak, mily sokkal tartozik Neki, hogy mily nagyszerű példát adott Ő nekünk az alázatosságra, midőn leereszkedett hozzánk, azután gondolja el bűneit, s azt, hogy hol kellene lennie, ha az Úr érdeme szerint bánt volna vele.”

Jézusom, add meg nekem, hogy ezek a jó tanácsok naponta jussanak eszembe! Megtapasztalom végtelen szeretetedet, hiszen hol is lennék nélküled? Lehajolsz minden emberhez, ha megnyitja szívét. Kivétel nélkül mindenkiért vállaltad a Kereszthalált! Köszönöm Jézusom, hogy Szentanyákon keresztül szólsz hozzánk és azt akarod, hogy mi is járjuk a tökéletesség útját, hogy majd földi életünk végén egyesülhessünk Mennyei Atyánkkal.

*Nóra
Székesfehérvár*

Gondolatok a tökéletességről

I i olyan tökéletesek legyetek, mint mennyei Atyátok!” (Mt 5,48) – ezt a parancsot kaptuk Jézustól, s talán azért küldte, nevelte és adta Szt. Teréz Anyánkat Isten, hogy elmondja nekünk, hogyan is tegyük ezt, illetve próbáljuk meg legalább megtenni. Hiszen tudta azt, hogy ez a jézusi parancs embernek nem lehetséges. Hiszen még Szt. Pál is így ír: „...Nem mintha már tökéletes volnék, de futok utána...” (Fil.3,12)

De a Tökéletesség útja c. könyvében Szt Teréz mielőtt arról beszélne, amit tulajdonképpen kértek tőle leányai – az imáról –, fontosnak tart három dolgot megemlíteni és hosszasan részletezni. Ezek ismerete és megélése nélkül nem is léphet rá senki az ima útjára – állítja szent Anyánk. Ezek pedig: a testvéri szeretet, a mindenről való lemondás és az alázatos élet. De ha ennyire fontosnak tartja eze-

ket a szempontokat a kolostorban élő nővéreknek, akkor hogyan kell elkezdni a tökéletesség útján járni, és az imaéletben haladni nekünk, akik bizony nagyon-nagyon sokat bukdácsolunk mindhárom pont gyakorlásában.

A szeretetünk, még a természetes szeretet is sokszor csak szavakban létezik, tettek nem kísérik mindig. A szellemi szeretet pedig – amit Szt. Anyánk is csak Isten kivételesen nagy ajándékának tekint –, elérhetetlen távolságban lebeg szemünk előtt. A minden teremtett dologról és teremtményről való eltökélt lemondás szintén csak a szavak szintjén létezik, és amit már egyszer odaadtunk Istennek, bizony gyakran visszakívánjuk. Az alázatosságnál pedig „csak” észre kell venni az adódó helyzeteket, körülményeket. Mindig más személy tanít rá és adja fel a leckét. De ha addig nem lehet komoly az imánk, míg e dolgoknak nem vagyunk birtokában egészen, akkor honnan lesz erőnk, kitől és mitől várhatunk-kaphatunk segítséget? Úgy gondolom, csakis az imából, bármilyen gyöngye legyen is az. A Szeretet Forrásához kell mennünk, Jézushoz, aki kiüresítette önmagát, rettenetes megalázásokat viselt el értem, értünk, hogy megszabadítson önző, szeretetlen önmagunktól, és nekünk adja magát a jelenben, és majd nem saját érdemeinkért, de szeretetből az örök életet is, amelyre Őt az Atya feltámasztotta.

Dicsőség legyen ezért a teljes Szentháromságnak, aki Szt. Teréz Anyánk által csodálatosan tanít és nevel, és önmagához vonz bennünket. Add Uram, Istenem, hogy Szentlelked segítségével megpróbáljuk a lehető legjobban magunkévá tenni szt. Anyánk tanítását, nemcsak elméletben, de a gyakorlatban is, életünk minden napján megélve azt. Amen.

*K.M. Jézusról nev.Teréz n.ocds
Csongrád, VÉK*

Gondolatok a XVI-XXV. fejezet alapján

Szent Terézia a Szent József kolostorban élő nővéreket imádkozni tanítja. A tökéletesség útján szintek és fokozatok vannak, ahol a csúcs a szemlélődés. Buzdítja őket, hogy bátran induljanak a tökéletesség útján, lépésről lépésre küzdjék le az előttük álló akadályokat, ne adják fel, mert a cél kimondhatatlan öröm forrása.

Indulhatunk mi is? Hogyan indulhatnánk a tökéletesség felé, amikor a világban botladozunk, nyomasztanak gondjaink, olyan sokszor mondjuk, hogy semmi sincs időnk, fáradtak vagyunk, gondolataink cikáznak, egyetlen ajakimát sem tudunk összeszedetten elmondani, nekünk a belső ima elérhetetlennek tűnik! Valóban: erényeink fogyatkoznak, bűnösök vagyunk, és mégis elindulhatunk, úgy, ahogy Szent Terézia tanácsolta: függesszük tekintetünket az Úr Jézusra, gondoljunk az Ő áldozatára és akkor világi gondjaink egészen eltörpülnek. Jézusra szegezett tekintet segít, hogy gyakoroljuk az alázatosságot. Az úton akadályok várnak ránk, de ne csüggedjünk, ne adjuk fel. Tudnunk kell, hogy „a szemlélődés Istennek rendkívüli ajándéka, amely az üdvösségre egyáltalán nem szükséges (XVII. fejezet 3. bekezdés)”. Kialakulhat bennünk a vágy az „élő víz után”, gyógyodhatunk a természetfeletti kegyelem után, azonban az Úr ismer minket, tudja, hogy milyen ajándék befogadására vagyunk képesek. „Az alázatosság, az önmegtagadás, a lemondás és a többi erények... biztosítékot nyújtanak. Azért ne féljete, olyan szépen el fogtok jutni a tökéletességre, mint akár a nagy szemlélődők (XVII. fejezet 5. bekezdés).”

Aggodalmaskodás helyett örömmel kell teljesítenünk azt a hivatást, szolgálót, amit Istentől kaptunk. Sohasem feledkezhetünk meg arról, hogy mindent Istennek teszünk. Családban, munkahelyen, közösségeinkben úgy éljünk, úgy cselekedjünk, hogy Urunk kedvét találja benne. Ezzel a szemlélettel tökéletesedik bennünk a lemondás, növekszik az alázat. Ez a „vértet” a szenvedés elviselésére is képessé tesz, „hiszen akiket Isten szeret, azokat a szenvedések útján vezeti, s minél jobban szereti őket, annál többet kell elviselniük (XVIII. fejezet 1. bekezdés).” Isten, a mi Urunk jól ismer minket, „akármit ad is nekünk, az mindig a javunkra szolgál (XIX. fejezet 13. bekezdés).”

A tökéletesség útján lépésről-lépésre több erőt kapunk, nagyobb lesz bennünk a világosság. A világosság segít megérteni, hogy „milyen szeretettel tartozunk embertársainknak” (XX. fejezet 3. bekezdése), segít a szeretet megélésében. Be-

teg, szenvedő világunknak, milyen nagy szüksége van olyan keresztényekre, olyan testvérekre, akik képesek az áldozatvállalásra, az önzetlen segítségnyújtásra, keresik a jót, a lelki értékeket megbecsülik. Az úton kapott világosság képesé tesz minket arra, hogy felismerjük a képmutatást, a hízélgést; valamint arra, hogy ezek hatását kivédjük.

A XVI. századi kételkedők, akik a belső imát és az afelé vezető utat feleslegesnek, veszélyesnek tartották kérdezték: „hát nem elég a Miatyánk és az Üdvözlegety?” (XXI. fejezet 3. bekezdés). Szent Terézia nemcsak nekik válaszol: „Nem tehettek jobbat, mintha elmékedéseket olyan imára alapítjátok, amely az Urunk szentséges ajkáról maradt ránk” (XXI. fejezet 3. bekezdés). Ennek az imának, minden szavának az átelmékedése biztosan vezet minket azon az úton, ahol „Királyotok járt és az ő szentjei” (XXI. fejezet 7. bekezdés). Elég-e ajakimát mondani, vagy mindenképpen belső imát kell végezni? Szent Terézia válasza, hogy ezt vágyódásunk, lelki szükségletünk dönti el, de a szerzeteseknek mindkettőre szükségük van.

Az ima az a fegyverünk, ami segít, hogy a súlyos bűnöket elkerüljük, segít, hogy abban a világban ahol az ártó szándék, az irigység, harag, bosszú, vagy az érzékek bűnei dicséretes cselekedet, el ne vesszünk.

Jézus arra tanít, hogy szüntelenül imádkozzunk. Hogyan? Hisz folyton rohanunk, versenyt futunk az idővel! Egyszerű a válasz, egyszerű a módszer. Ha ismerőssel, barátal találkozunk, társaságban vagyunk, arra figyelünk, akit megszólítunk, figyelünk arra, amit mondunk. Hát Istennel való kapcsolatunkban nem tudjuk követni ugyanezt? Mert „ha én ajakima közben teljesen felfogom és belátom, hogy Istennel beszélgetek, akkor ezt az ajakimát elmékedéssel kísérem (XXII. fejezet 1. bekezdés). Szent Anyánk így folytatja: „Ha tehát az imádság Istennel való beszélgetés, akkor legelső sorban jól meg kell fontolnotok, hogy ki az, akivel beszéltek és kik vagytok ti magatok” (XII. fejezet 1. bekezdés). Ebben a tükrében milyen képet látunk? Tudatában vagyunk annak, hogy Teremtőnket, Megváltónkat, Éltetőnket szólítjuk meg? Ugye milyen egyszerűen megtanított minket Szent Terézia az ajakimát megelőző elmékedésre? Aztán tovább vezet. Meghatározza azokat a dolgokat, amelyek gondolatainkat lekötethetik, amikor Urunkhoz fordulunk. A XXII. fejezet 9. bekezdésében leírtak közül néhányat kiemelve: „ki az Istenember? – ki az Atya? – micsoda ország az ahová engem el akar vinni? – micsoda az a kincs, amit nekem ígér? – miben kell megváltoznom, hogy az én természetem megfeleljen az övének?” A megismerés fontosságát jegyepár példájával szemlélteti. A házasságra megfontoltan készülőknek mindent meg kell tennie, hogy a másikat megismerje. A megismert tulajdonság tükrében kell saját jellemét megvizsgálni, döntést hozni, hogy miben kell változnia azért, hogy a házasság sírig tartó legyen. Ha rövid földi életünkben ilyen körültkintőnek kell lennünk, nem kell-e megvizsgálnunk önmagunkat Isten tanításának, szeretetének tükrében? Nem kell-e cselekedeteinket vizsgálni az örök boldogság

függvényében? Nem kell-e vizsgálnunk, hogy Istennek tetsző-e, amit gondolunk, teszünk, cselekedeteinkben örömét leli-e, vagy a tömeggel ordítózunk, hogy keresztre vele?

Mennyi mindenről elmékedtünk, hiszen az elmékedés „Nem más, mint ezeknek az igazságoknak a megértése” (XXII. fejezet 13. bekezdés). Az elmékedés veszélye a gondolataink csapongása. Szent Terézia szavaival: „Csak attól az egytől őrizkedjete, hogy az Úristennel való beszélgetés közben szándékosan másra gondoljatek” (XXII. fejezet 13. bekezdés). Az időt Istentől kaptuk. Adunk-e ebből, és örömmel adunk-e Istennek? Fontos-e, hogy az imára szánt időt mindenképpen megtartsuk, vagy engedünk a kísértőnek és más „fontosabb” teendő után nézünk: halaszthatatlan munka, lemondhatatlan összejövete, társasági program. Ugye milyen ismerős dolgok? Pedig minden perc, amit Istennel beszélgetve tölthetünk, gazdagít, erőt ad, „többet kapunk, mint amennyit kívánni tudnánk” (XXIII. fejezet 7. bekezdés).

Hogyan imádkozhatunk helyesen, hogyan szólíthatjuk meg méltóképpen Urunkat, hogyan érhetjük el a lelki összeszedettséget? Az Úr Jézus példájára legyünk egyedül, mert „nem lehet egyszerre az Istennel és a világgal beszélni” (XXIV. fejezet 2. bekezdés). Figyeljünk mind jobban a mi Urunkra. Isten kegyelme olyan kincseket is adhat nekünk, ami már a szemlélődés csúcsára vezet.

Ha elindultunk a tökéletesség útján, akkor az a feladatunk, hogy buzgók legyünk, tegyünk meg mindent hogy előbbre jussunk, „egyébként azonban hagyatkozunk teljesen Őreá” (XXV. fejezet 5. bekezdés). Ennek megéléséhez kérjük Szent Terézia közbenjárását.

*Magyarok Nagyasszonyáról nevezett
Magdolna ocds
VÉK Sopron*

Gondolatok az I. és III. fejezetek kapcsán

Szent Terézia nagyon együtt érzett az egész nagy egyházzal. Ezért elhatározta, „hogy ha már oly sok az Úrnak az ellensége és oly kevés a jó barátja, legalább az a kevés legyen igazán jó”.

És segít nekik munkájukban. Mivel reálisan látta helyzetét, így tudta, hogy igehirdetéssel, hitoktatással nem segíthet nekik, így elhatározta, „hogy megteszem azt a csekélységet, ami tőlem telik, tudniillik, hogy a legtökéletesebb módon követem az evangéliumi tanácsokat és ugyanígy megtartatom azokat e kolostor csekély számú lakóival is. Isten végtelen jóságába vettem tehát bizalmamat, mert tudtam, hogy Ő sohasem hagyja el azokat, akik Érte mindent elhagynak”. Remélte, ha mindnyájan buzgón imádkoznak az egyház védelmezőjéért, a hitszónokokért és hittudósokért, „annyira-amennyire mégis csak segítségére leszünk ennek az én jó Urannak. Hiszen annyira szorongatják Őt azok, akikkel akkora jót tett, hogy szinte úgy látszik, mintha újra keresztre akarnák feszíteni, s mintha igazán nem volna már számára hely, ahová lehajtsa fejét”.

Rögtön felmerült a kérdés, hogy 500 év óta a világ nem hogy javult volna, hanem még inkább megromlott. Mit tehetünk mi, mai VÉK tagok?

Jól megerősített várba vonulunk vissza (ez a VÉK). Ide azokat az embereket vesszük fel, akiket Szűz Mária, a Kármel édesanyja és királynője hív. Fontos, hogy ismerjük az evangéliumot és megtartsuk a regulát és a konstitúciót, vagyis szüntelenül imádkozzunk, szüntelenül Istennel legyünk. Buzdítani a lanyhakat, erősíteni a gyengéket, segíteni kell egymást, és célunk az kell, hogy legyen, amit Tertullianus írt az őskeresztényekről: „Nézd, mennyire szeretik egymást!”, hogy látva minket az emberek, akik még nem ismerik Isten szeretetét, megtérjenek. A szentek legfőbb értéke az, hogy léteznek, nemcsak az, amit tesznek. Ahogy XVI. Benedek pápa megfogalmazta megválasztásakor: „Elsősorban lenni kell, mint tenni.” A közösségünknek ilyen szervezetnek kell lennie, erre törekszünk ...

Könyörögnünk kell azért a kegyelemért, hogy papjaink, szerzeteseink (kármeliták is), jó barátaink maradjanak. Buzdítanunk kell őket, hogy kitartsanak a hivatásukban, segíteni őket az evangélium terjesztésében, elsősorban példaadásunkkal, és az engedelmisségben, hogy megtartsuk azt, amire tanítanak, valamint minden anyagi dologban is, ami módunkban áll. Hisz ők képviselik az Egyházat a világ felé, ők a „mi tisztjeink”! A tiszteknek „angyaloknak” kell lenniük, mert ha az emberek oly kevésbé becsülik Krisztust, akkor a papokat és szerzeteseket még inkább na-

gyító alá veszik és a legkisebb porszemet is, amit meglátnak rajtuk, hatalmas bűnnek tekintik. Szent Terézia megmagyarázza, hogy hogyan is kell nekik a világban forgolódniuk? „Érintkezni a világgal; kint élni a világban; világi ügyekkel foglalkozni; sőt, mint mondtam, alkalmazkodni a világiak viselkedéséhez: bensőleg pedig idegenkedni a világtól, ellenséges érzülettel lenni a világ iránt, számkivetésben érezni magát, egy szóval nem embernek, hanem angyalnak lenni? ... Pedig ha ez utóbbiaknál nem gyökerezik a szív mélyén az a tudat, hogy mindent lábbal kell tiporni; hogy csak az örökkévaló dolgokhoz szabad ragaszkodni, a mulandókkal ellenben teljesen szakítani kell: akkor hiába takargatják gyöngeségeiket, azok mégis csak napfényre fognak jutni. Mert hiszen ki mással van dolguk, mint a világgal? Már pedig azt leshetik, hogy a világ bármit is megbocsásson nekik, vagy pedig hogy bármi gyöngeségük elkerülje az ő vizsga szemét. Erényeiket legtöbbször nem fogja észrevenni, vagy pedig talán nem is fogja erényeknek tartani: ellenben kövessenek csak el valami rosszat, vagy csak egy kis gyalogságot, és meglátják, mi lesz! Most jut eszembe s aggódva kérdem: hogy ha ők nem, akkor vajon ki adjon a világiaknak példát a tökéletességre? Igaz ugyan, ez utóbbiaknak a jó példa nem arra szolgál, hogy kövessék, – mert hiszen erre rendszeren nem érzik magukat kötelezve s már azt is nagy dolognak tartják, ha úgy ahogy megtartják a parancsolatokat. Nekik a jó csak arra való, hogy leszólják. Hiszen akárhányszor megesik, hogy ami igazán erény, azt egyéni kedvtelésnek tekintik. Azért higgyétek el, nem csekély isteni kegyelemre van szükségük azoknak, akik belebocsátkoznak ebbe a veszedelmes harcba. ...”

Miért is kell a „kapitányokkal” együtt harcolni a Kármel nagy családjának? Nem másért, mint mondja Szent Terézia anyánk, mint ISTEN DICSŐSÉGÉÉRT ÁS AZ Ő EGYHÁZÁNAK JAVÁÉRT! „Utódaitok azonban szintén fontolják meg, hogyha szent ember az előljárójuk, ők maguk is szentek lesznek, s azért ezt a fontos ügyet ajánlják szüntelen az Úr jóságába.” Kik lennének az utódok, ha nem mi? A világban az elmúlt 500 év alatt csak még nagyobb lett a zűrzavar. Szent Terézia korában még világos volt, hogy mi az érték. Mára már ez is a visszájára fordult, relatív, hogy mi a jó és mi a rossz. De ez nem csoda, hiszen „Isten nélkül minden relatív” (Dosztojevskij). Szabadelvű világunkban oda jutottunk, hogy „a hagyományos értelemben vett vallásosság az egyetlen elviselhetetlen másság” (forrás: Magyar Nemzet Online). Nekünk, akik a világban kényszerülünk élni, nagy szükségünk van olyan mentsvárakra, ahova a világban élve ugyan, de onnan mégis kiszakadjunk, hogy ott töltekezzünk, erőt gyűjtsünk. A Kármel nekünk ilyen mentsvár. Amire annak idején Szent Terézia anyánk buzdította a nővéreit, hogy imádkozzanak – sportnyelven szólva – az „első sorért”, az ma még aktuálisabb, mint annak idején volt. Mert mit támadna leginkább a gonosz, mint a mi mentsvárainkat? Ha nem lennének mentsváraink, hova menekülhetnénk? Imádkozzunk őértük is, közösségeinkért is és önmagunkért is!

Kármelhegyi Boldogasszony VÉK Közössége,
Budapest

NEM CSAK GYERMEKEKNEK

A KIS RIGÓ

Egy szép, hűvös tavaszi hajnalon jött világra, akkor, amikor a Nap is talán kicsit még álmosan és bizonytalanul dugta ki fejét a kék hegyek által szegélyezett horizont mögül. A külvilágtól elválasztó fal vékony volt, de kemény, nehezen adta meg magát, azt hitte soha nem szabadul ki börtönéből! A hely már nagyon szűkös volt, a levegő fogytán volt, és ő is valahogy szerencsétlenül helyezkedett el az őt körülzáró falak szorításában. Testvérei már mind kint voltak, érezte mozgólásukat, hallotta hívó csipogásukat.

– Gyere már, mit késlekedsz annyit? Tudod, milyen szép itt kinn a világ?

– Jönnék én, ha tudnék – válaszolta volna onnan belülről, de semmi hang nem jött ki a torkán. – Inkább segítsétek, mert nekem egyedül nem megy!

Testvérei azonban nem hallhatták, amit mondani akart, így továbbra is magára maradt. Egyre jobban erőt vett rajta a kétségbeesés, úgy érezte, hogy nem bírja már sokáig. Mígnem azon a hajnalon, amikor a felkelő Nap első sugarai a fészekre estek, a tojás héja magától megrepedt, és egy nagy, ijedt szemű kis madárfióka dugta ki fejét a nagyvilágba.

– Én lennék az, megjöttem – csipogta félénken a csupasz rigófióka.

– Hát már éppen ideje volt – válaszolta neki fennköltén legnagyobb testvére, az, aki elsőként, már három napja látta meg a napvilágot. – Azt hittük, hogy záptojás vagy, majdnem kihajítottunk.

– Tudjátok, én próbálkoztam, de nem sikerült... – magyarázkodott szégyenkezve a kis rigó.

– Gyengécske, gyengécske... – válaszolta lesajnálva a másik tesó –, de hát mit is lehet elvárni egy lánytól?

Mert ő éppen leányrigó volt, két testvérével ellentétben, akik fiúrigók voltak.

– Hagyjátok békén, ne bosszantsátok! – szólt rájuk a rigómama, aki éppen egy nagy adag hernyóval, földigilisztával meg más hasonló ínycsiklandókkal tért vissza a fészekhez. – Inkább örüljétek, hogy végre ő is köztetek van!

Nem sokat tudott azonban nevelésükkel törődni, mert sietősen elrepült. A rigófiókáknak hatalmas étvágya volt, a rigópapával együtt alig győzték kielégíteni azt.

A kis rigó örült, hogy együtt lehet testvéreivel, örült a napsütésnek, az illatos levegőnek meg a szülőktől kapott finomságoknak, de öröme nem volt felhőtlen. Valamin mindig aggódott.

– Anya, nekem is lesznek tollaim? – kérdezte egyszer két etetés közben a kis rigó, akit még csak gyenge pihe fedett.

– Milyen kérdés ez? Hát persze, kislányom, neked is lesznek.

– De hogy kell a tollakat csinálni? Én ezt nem tudom, biztosan nem fog nekem sikerülni!

A rigóanyuka hirtelen nem tudott mit válaszolni, hiszen ő sem járt tollkészítő tanfolyamra.

– Nem érek rá, lányom, ilyenekkel foglalkozni, testvéreid már nagyon éhesek. Kérdezd meg majd apádtól! – felelte ingerülten, majd elrepült.

De bizony a rigóapuka sem tudott túl sokat a tollnövesztés tudományáról.

– Eddig még minden rigónak kinőtt a tolla. Te rigó vagy, tehát neked is ki fog nőni. Punktum. Inkább az evéssel törődnél jobban, mert ilyen nyápic kislányt senki sem fog feleségül venni!

A kis rigónak több sem kellett. Nem volt elég neki a tollprobléma, most már a növekedésen is aggódhatott. Ettől kezdve mindig a testvéreit leste, akik – úgy tűnt neki – sokkal gyorsabban és egészségesebben fejlődtek, mint ő.

Az idő telt, a fiókák szépen növekedtek. Mindegyiknek kinőtt már a tolla, így nemsokára önálló életet kezdhettek. Ekkor más aggodalmak szállták meg a mi kis rigónkat. Vajon honnan fogja tudni majd, hogy mit szabad, és mit nem szabad enni? Próbálta megfigyelni a szülők csőrében az általuk hozott rovarokat, gilisztákat, de ezzel csak azt érte el, hogy éhesen maradt. Mert amíg ő feszülten figyelt, addig a szülők a testvérek tágra nyitott szájába tömték a sok finomságot. Sokra azonban így sem ment vele, inkább még jobban összezavarodott. Hiszen annyi fajta rovar, hernyó meg miegymás volt, hogy egyszerűen képtelenség volt megjegyezni őket!

– Anya, apa, ti honnan tudjátok, hogy melyik az ehető, és melyik a nem ehető rovar? Honnan fogom tudni én ezeket felismerni? – kérdezte aggódva szüleit.

A szülők tanácstalanok voltak, hisz ilyeneken még sohasem gondolkodtak.

– Ha éhes leszel, majd tudni fogod – volt a legbölcsebb válasz, amit tőlük ilyenkor kapott.

Ami természetesen egyáltalán nem nyugtatta meg. Hiszen most is éhes volt, de ettől mégsem tudta, hogy mit szabad és mit nem szabad ennie. Még szerencse, hogy a szülők mégiscsak értettek hozzá! De mi lesz vele, ha majd egyedül kell megkeresni táplálékát? Sőt ha majd neki is fiókái lesznek, hogyan tudja majd felnevelni őket? Nem is mert erre gondolni!

Volt azonban egy mindennél nagyobb aggodalma: a repülés. Hisz minden madárnak előbb-utóbb repülnie kell. Miként kell a szárnyakat mozgatni, hogy a levegő meg tudja őt tartani? És ha nem sikerül neki, és leesik? Biztosan eltöri majd egyik lábát vagy szárnyát. És akkor mi lesz vele? A ragadozók biztos zsákmánya. Sok rémálma volt már ilyen helyzetekről. Erről viszont nem mert beszélni szüleinek, amúgy is hiába, előre sejtette választukat. Inkább szorongva figyelte őket, és titokban megpróbálta őket utánozni.

– Maradj már nyugton, mindjárt kiesünk a fészekből – szóltak ilyenkor rá mérgesen testvérei. – Máris repülhetnéked van? Ne aggódj, mindjárt eljön annak is az ideje, apáék megmondták.

Még csak ezt kellett hallania a szerencsétlen kis rigónak, hiszen éppen emiatt aggódott!

Bár erről a félelméről egy szót sem szólt szüleinek, ők mégis sejtettek valamit. Ezért, amikor elérkezett a fészek elhagyásnak a nagy napja, minden előzmény nélkül megragadták kislányukat, és elsőként őt hajították ki a fészekből.

– Repülj, kislányom, hadd lássuk, milyen ügyes vagy! – kiáltotta utána a rigóapuka.

A szegény kis rigó ijedtében összevissza verdesett szárnyaival, és bár sután – hiszen a farka még nem nőtt ki teljesen –, de el tudott repülni a legközelebbi bokorhoz.

– Nagyon ügyes vagy, büszke vagyok rád! – repült melléje anyukája, és szárnyával szeretettel átkarolta.

Az első repülés ijedelme után a rigó szíve kezdett kicsit megnyugodni, és már nagyobb merészséggel vágott neki a következő repülésgyakorlatoknak. Végül egy egészen ügyesen repülő, helyes rigókisasszony lett belőle. Sok rigófiú szeme megakadt rajta, de ezt ő nem vette észre. Figyelmét a szívében fészkelő aggodalom kötötte le. Sötét kérdések tömkelege gyötörte:

– Meg fogja-e vajon találni a számára megfelelő párt? Honnan tudja majd, hogy ki is az?

– Ha sikerül megtalálni, akkor tud-e majd fészket építeni, egy családi házat, olyat, amely ellenáll az idő viharainak?

– Alkalmas anyuka lesz-e, fel tudja-e majd nevelni kicsinyeit?

– Nem fogja-e őket elrabolni tőle a karvaly vagy más ragadozó?

Megannyi nyugtalanító kérdés, amely egy percig sem hagyta megpihenni.

Egy szép meleg nyári napon, amikor egy fa lombja között ezeken gondolkozott, arra lett figyelmes, hogy egy nagy csapat ember közeledik feléje. Az egyik, aki a vezetőjük lehetett, éppen a fa árnyékában foglalt helyett, majd onnan beszélt övéihez. Nyugodtság és erő áradt belőle, jó volt hallgatni őt. Bár a rigó nem értette az emberek beszédjét, most mégis valahogy felfogta azt, amit ez a különleges ember mondott. A sötétségről beszélt meg a világosságról, arról, hogy mennyire jobb világosságban élni, mint a sötétségben (ezzel ő is egyetértett!), meg az ételről, a ruháról ...

„A ruha az embereknek a tolla, amelyet tetszés szerint cserélhetnek – gondolta magában a rigó. – De jó is lehet nekik!”

Ekkor azonban az ember felnézett, meglátta a rigót, és mosolyogva felmutatott rá:

– Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrbe sem gyűjtenek – mennyei Atyátok táplálja őket. Ne aggódjatok hát a megélhetésért. Aki rájuk visel gondot, az rólatok sem fog megfélemlézni!

Derült égből villámcsapás. Az egész olyan váratlanul érte, hogy szinte kővé dermedt az ágon. És azok a szavak! Igen: róla, neki beszélt! „Ne aggódjatok!” – visszahangzottak madárszívében e nagy és bölcs ember szavai. E szavak mintha egy látáhatatlan, sötét felhőt fújtak volna el szívéből, s helyébe nagy világosság áramlott. Az a világosság – értette meg a rigó –, amiről az imént beszélt az ember. Eddig nem is gondolta, hogy sötétségben volt a szíve, és ezért volt telve olyan sok félelemmel! Most, hogy világosság ragyogta be, minden aggodalma szertefoszlott. Ebben a világosságban megérezte, hogy van Valaki, valaki nagy és jó, aki így, látatlanban is gondját viseli. Talán az, akiről a bölcs tanító azt mondta, hogy égi apukája minden-

kinek: madárnak, embernek és virágnak egyaránt. Megértette, hogy ez a Valaki volt az, aki segítette világra jönni, aki szép tollakat növesztett neki, aki megtanította repülni és helyesen táplálkozni, és aki a továbbiakban is megtanítja mindarra és megadja neki mindazt, amire szüksége lesz.

„De jó, hogy nem vagyok egyedül, hogy van Valaki, aki szeret és gondomat viseli!” – örvendezett a kis rigó. Nagy örömben énekelni kezdett, olyan szépen, hogy mindenki, még a bölcs tanító is megállt, és gyönyörködve hallgatta őt. Az öröm és a hála éneke volt ez Annak, akit bár nem ismert, de aki mégis oly nagy szeretettel és gondoskodással ölelte körül őt és az egész teremtett világot!

-T-

(Illusztráció: Klesitz Pirooska)

Kedves Gyermekedek!

Gondolom, ti is rájöttetek már, hogy az a bölcs tanító, aki a mese végén szerepel, nem más, mint maga Jézus. Ez a történet abban a korban zajlik, amelyben ő élt, a kis rigó is Jézus szülőföldjén, valahol Galileában élt. Ott találkozott Jézussal, halotta őt beszélni. Jézus azért jött, hogy nekünk a jó Istenről beszéljen, segítsen nekünk őt jobban megismerni, megszeretni és hozzá eljutni. Ő arra tanított minket, hogy ne féljünk, mert van egy jószágos mennyei Atyánk, aki tudja, mire van szükségünk, és aki mindenben gondunkat viseli – éppen úgy, sőt még jobban, mint az ég madarainak. „Ne féljete hát! Sokkal többet értek ti a verebeknél!” (Mt 10, 31). A növények, madarak, állatok Istent nem ismerik, és a jó Isten mégis szereti őket, gondjukat viseli. Ezért mennyire inkább szeret minket, akik hiszünk benne és igyekszünk viszonsszeretni őt!

Május első napján a jelenlegi pápa a korábbi szentatyát, II. János Pál pápát - akit talán többen közületek is ismertek -, Rómában boldoggá avatta. Azaz kijelentette, hogy szent ember volt, egy olyan ember, aki úgy élt, ahogy azt Jézus tanította, ahogyan a jó Istennek kedves. Ezért most, halála után már a mennyországban van, élete és tanítása pedig olyan, hogy nyugodtan lehet követni, mert hűen tükrözi vissza Jézus életét és tanítását. Ezért talán nem csoda, hogy ugyanúgy, mint Jézus, II. János Pál pápa is gyakran mondta – főleg fiatalokhoz intézett beszédeiben – hogy „ne féljete!” Ne féljete jók lenni, ne féljete mások lenni, mint a körülöttetek levő világ, ne féljete a hűségétől, a nehézségektől, a szenvedésektől, ne féljete a jövőtől – mert van Valaki, a jó és mindenható Isten, aki a ti Atyátok, aki szeret benneteket, és aki elküldte a világba Fiát, Jézust, aki a ti megváltótok lett, aki legyőzte a világot.

Isten mindenkinél hatalmasabb. Ezt jó tudni, biztonságot adhat nagyon sokszor. „Atyám mindenkinél nagyobb. Atyám kezéből nem ragadhat ki senki semmit” mondta Jézus is az evangéliumban. (Jn 10, 29)

Nem kell tennünk tehát semmit, Isten mindenről gondoskodik? Nem, ezt Jézus nem mondta. Ő csak azt mondta, hogy ne féljünk, ne aggódjunk, mert a jó Isten szeret minket, nem hagy magunkra. Jézus a következő szavakkal folytatta azt a tanítását, amiről a mesében is olvastatok: „Ezért ti elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket mind megkapjátok hozzá! Ne aggódjatek tehát a holnap miatt, a holnap majd gondoskodik magáról! A mának elég a maga baja” (Mt 7, 33-34). Isten országát keresni azt jelenti, hogy igyekszünk úgy élni, ahogy Istennek kedves: hinni benne, imádkozni, becsületesen élni és dolgozni, embertársainkat szeretni, velük jól tenni. Ha erre törekszünk, akkor a többi nyugodtan a jó Istenre bízhatjuk, mert neki gondja lesz ránk!

Tarzi a.

A KÁRMEL NAGY CSALÁDJA

A világban, de nem a világból

A Skapuláré Társulatok rovata

ÉLETÜNK AZ ÚRBAN VÉK KÖZÖSSÉGEK ELNÖKSÉGEINEK TRIDUUMA (Leányfalu, 2011. február 11-12-13)

A Magyar Rendtartományhoz tartozó VÉK Közösségek Elnökségeinek triduumára gyűltünk össze Leányfalun, a Szent Gellért lelkigyakorlatos házba, 2011. február 11-én. Szilágyi János görög katolikus atyával, lelkigyakorlatunk vezetőjével 27-en vettünk részt ezen a triduumon. A szilenciumos lelkigyakorlat napirendje görög katolikus szentmise, tanítások, imaórák, csendes elmélkedések keretében folyt. A rekreációk alatt szabad beszélgetések, közösségek tapasztalat cseréje, megosztása, igazi szeretet légköre vett bennünket körül.

Az első meglepetés akkor ért bennünket, amikor szentmise elején kiosztottak füzeteket: görög – katolikus szentmise felirattal. Sokan most „éltük” át először a szentmisének ezt a rítusát. A sok „Uram irgalmazz”, aztán a „Békesség” szavak, mondatok, mily mélységet takarnak! Egyik rekreáció alatt János atya türelemmel, szeretettel magyarázta kérdéseinket. Erről való elmélkedésemben arra kaptam választ, hogy nem a különbséget kellene keresni a római katolikus és a görög katolikus szentmise rítusa között, hanem a hasonlóságot, az egységet. Mind a két rítusban lehetőségünk van megtapasztalni Isten kegyelmét, a szentségek által (szentmise, szentgyónás) és érezhetjük magunkat e földön is egy kicsit a mennyországban. Mert a rítus, a liturgikus szövegek és cselekedetek elsősorban az Istennel való kapcsolatunkról beszélnek.

Avilai Szent Teréz születésének 500. évfordulójára készülünk. A második előkészületi évben a Tökéletesség útja című könyvével foglalkozunk. Szilágyi János Atya is triduumunk tanításában a Mi Atyánk ima mondataival foglalkozott. Ebből szeretném kiemelni a legnehezebb kérését: *Legyen meg a Te akaratom!* (TU. 32. fejezet!) Elgondolkozunk a kimondott szavak súlyán? Tudatában vagyunk,

hogy mi mindent adunk át az Úr kezébe, az Ő belátására bízva magunkat? Érez-zük e sornak személyes hatását életünkre? Ahogy ezt a részt imádkozom, gondolok-e arra, hogy Isten akarata legyen meg az én életemben is? Sokan úgy gondolják, hogy szabad akaratunk is van, és ezzel mi irányítjuk saját életünket, ne mondja meg senki, hogy nekünk mit kellene csinálni. A hangsúlyt valahol az ÉN-en érzem. Milyen büszkén tudjuk mesélni, ha valamit elértünk: vizsgák, verseny, előmenetel, kiválóak vagyunk. Aztán egyszer csak kiderül: ha már mi nem tudunk többet tenni, ha már eljutottunk arra a pontra, hogy minden ötletből, lehetőségből, erőből kifogytunk, akkor fordulunk Istenhez. Talán itt van a legnagyobb buktatója életünknek: „hát akkor” feladtuk a harcot, tehetetlenül várjuk a holnapot. Ezzel szemben az Úr azt állítja példának, hogy ne a mi akaratunk legyen meg, hanem az Ővé! Ne azt csináljam, amit szeretnék, hanem engedjem Isten akaratát megvalósulni, mert akkor tudok valami igazit elérni.

Ha magunkba fogadjuk Isten országát, bejelentjük együttműködésünket, ha szívvel-lélekkel élni akarok, tegyem le az életem Isten kezébe. Jézus követői nem elsősorban népe előkelői, hanem tudatlan, egyszerű emberek voltak, akik megértették őt: „Áldalak téged Atyám, mennynek és földnek Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcséket és okosak előtt.” (Mt 11,25)

Mi a jövő? Odafordulás az egyszerű emberek, szegények felé. Áldozatot hozni egymásért és Isten szabadon tud vezetni bennünket arra, amerre kell. El kell vesztítenem az életem ahhoz, hogy életben maradhassak, ami azt jelenti, kiengedem a magam kezéből és Istennek engedem át az irányítást. Életem beteljesedik, ha az Ő akarata tud érvényre jutni! Isten előtt őszintén kimondott igenünkkel zökken bele életünk Isten életébe. Igen, Nálad jelentkezem, legyen meg a Te akaratod! Magunk kérjük, készek vagyunk együtt munkálkodni, így lesz **életünk az Úrban!** Ekkor lesz az Ő akarata egy a mi akaratunkkal. „*Ne gondoljátok, hogy erőfeszítéssel és szorgalommal juthattok el ideig. Ez lehetetlenség; sőt, ha erre törekednétek, még az az áhítat is le találna hűlni, amely most megvan bennetek. Ide csak az egyszerűség és az alázatosság vezet el. Ez mindent el tud érni azzal, hogy azt mondja: Fiat voluntas tua, Legyen meg a Te akaratod.*” (TU XXXII. Fej. 14. bek.)

Julianna ocds
VÉK Sopron

LELKIGYAKORLAT AVILAI SZENT TERÉZRŐL KUNSZENTMÁRTONBAN

A lelki gyakorlat legfontosabb mondanivalója számomra az volt, hogy Isten nélkül semmik vagyunk és semmire sem mehetünk önerőből! Milyen jó volna, ha erőfeszítésünk abban merülne ki, hogy állandóan szem előtt tartanánk, hogy ki Ő és ki vagyok én! Pillanatnyilag hol állok ebben a kapcsolatban? És ez nem tétlenkedés lenne, hanem aktív ÉLET – nagybetűvel! Miközben Rá figyelünk, megkapjuk az instrukciókat az életünk rendezéséhez, ami nem más, mint kapcsolatunk rendezése Istennel, felebarátainkkal. Ennek az intenzív életnek elengedhetetlen forrása a Szentírás, ami az Isten szava kell, hogy legyen, mindenki számára.

Az első megtérésem óta elég sok vihar volt az életemben, de egyet sem én oldottam meg, pedig nagyon igyekeztem. Amíg nem hagytam életté formálódni a Szentírás szavait, addig erőből próbáltam mindent magam megoldani. Lassan természetessé vált, hogy ebben vagy abban a dologban mi a helyes irány. Néha még kétségeim vannak - nem én magyarázom-e be magamnak, hogy tényleg így kell tenni? Szeress és mindent megtehetsz! Megint a Kettőnk kapcsolatához jutok vissza. A szív titkait csak Isten ismeri. Ezen az „életrendező” úton a legfontosabb szerintem az őszinteség, Istennel és embertársaimmal szemben, ami csak úgy valósulhat meg, ha Isten megadja hozzá a kegyelmet, és átveszi az irányítást az életünk fölött. Így felelős, szabad, szeretni képes emberekké válunk. Nem önerőből, hanem Isten segítségével.

Istennek legyen hála, két testvérrel gazdagodva térhettem haza! Isten mindig megajándékoz bennünket és elfedi az érzelmeinkből fakadó szimpátia elképzeléseinket. Nem tudom, hogyan tette, de megtette. Hála legyen érte!

Végezetül nagyon sajnáltam, hogy a VÉK-esek nem „tolongtak” ezen a lelki gyakorlaton, pedig különösen nekik szólt a meghívás. Próbáljunk már egyszer kilépni magunkból, és elindulni Felé, rábízva magunkat Őreá – Akinek mindent köszönhetünk – és lesz ami lesz!

Hálát adok Istennek a lelki gyakorlat vezetőiért és a résztvevő testvérekért, hogy egymást segítve az előadások és a terézi lectio során, megtapasztalhattuk azt a testvéri szeretetkapcsolatot, amit az alkalom elmúltával is tovább fejleszhetünk Isten segítségével, saját élethelyzeteinkben.

Unokám egyik esti imájának mondatával fejezném be: *Köszönöm Istenem, hogy Te mindig jóban sántikálsz. Ámen.*

Máriáról nevezett Erzsébet
Székesfehérvárról

HÍREK-ESEMÉNYEK

ZARÁNDOKÚT GRÓF BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ NYOMÁN

Nagy izgalommal, várakozással tekintetem első zarándokutam elé.

Kora reggel indultunk. Utunk először Máriakálnokra, a falu határában egy gyönyörű fasor végén álló kápolnához vezetett, amely a csodatevő kút köré épült. Skapuláré énekekkel léptünk be a Sarlós Boldogasszony kegykápolnába, ahol litániát imádkoztunk a csodatevő kálnoki Szűz Mária szobra előtt.

A következő állomás Dunakiliti volt, ahonnan gróf Batthyány László indult. Itt áll a család kastélya, amelyben a „szegények orvosa” született 1870-ben. Ma iskolaként funkcionál, de berendeztek egy szobát, ahol fényképeket, tablókat, emlékeket tekinthetünk meg. Az iskolában dolgozó tanárnő és egy diákja ismertetett meg bennünket az orvos életével, munkásságával. Jó volt hallani, hogy az iskolások nagy becsben tartják ezt az örökséget, megbecsülik, vigyáznak rá. Dr. Batthyány-Strattmann László minden betegének adott egy füzetet jó tanácsokkal a lelki gyógyuláshoz, amelynek az volt a címe: Nyisd fel szemeidet és láss! Az iskola ezt a gondolatot választotta jelmondatának.

Elhagyva az országot Köpcsénybe (Ausztria) indultunk, ahová 1876-ban költözött a család a dunai árvíz elől. Itt alapított magánkórházat az orvos, ahol betegeit ingyen gyógyította. A kórházi kezelésért, ápolásért csupán azt kérte, imádkozzanak el érte egy Miatyánkot. Betegeivel együtt imádkozott, hogy Isten áldása kísérje munkáját. „Életem egyik fő feladatának tűztem ki, hogy orvosi működésemmel a szenvedő emberiségnek szolgálatot tegyek és ezáltal a jó Istennek tetsző dolgokat cselekedjem.” (gr. Batthyány L.)

Nem volt olyan emberbaráti intézmény, amelynek működéséhez ne járult volna hozzá. Feleségével ideális volt a kapcsolata. Jó családapa volt; hitre, tudásra, szépre, jóra, a szegények szeretetére nevelte gyerekeit, a lelki szegénység szellemében. Keresztény lelkülete a próbatételek idején különösen megmutatkozott (fia halála, sa-

ját betegsége idején). A család jelmondatát – „Hűséggel és szeretettel” – életében teljes mértékben megvalósította. Orvosként nemcsak a testet, a lelket is igyekezett gyógyítani.

1931-ben halt meg 14 hónapig tartó, de türelemmel viselt szenvedés után. Körmenden felravatalozott koporsója előtt 3 napon át végeláthatatlan sorokban vonultak gyógyult betegek és szegényei. Holttestét Németújváron (ma Güssing), a családi sírboltban helyezték nyugalomra.

Ide vezetett a következő útvonalunk, hogy lerójuk kegyeletünket ereklyéje előtt és a családi sírbolt kriptában.

Visszatérve Magyarországra Körmenden volt az úticél. Megálltunk Horvátnádalan, ahol dr. Gyürki László kanonok úr méltatta Batthyány Boldog László érdemeit, megmutatta ereklyéjét, sétát tettünk a csodálatos templomkertben, ahol a házaspár-ök útjának 15 állomása áll.

Az utolsó megállónk Körmenden a Batthyány Boldog László Templomnál volt. Ezt a modern templomot 1999-ben szentelték fel, előtte a „Szegények Orvosának” szobra található.

Szinte teljesen megtöltöttük a kis templomot, ahol Tarzícíusz atya misét celebrált. A színpompás ólomüveg-ablakokon beragyogott a délutáni napfény, mi áhítattal énekeltünk, imádkoztunk, könyörgöttünk Batthyány Boldog Lászlóhoz, akit 2003-ban avattak boldoggá.

Hosszú utat tettünk meg a busszal, de észre sem vettük a távolságot a zsolozsmázás, imádkozás, éneklés alatt. Szikrázó napsütés, madárdal, éledő természet, gyönyörű tájak, csodálatosan rendben tartott, gondozott emlékhelyek, mindenhol szívélies fogadtatás tette feledhetetlenné a napot.

Sokféle érzés, benyomás kavargott bennem, amikor este leszálltam a buszról.

– Az életút főbb állomásait megismerve közelebb kerültünk Batthyány Boldog László emberi nagyságához.

– A szentek és boldogok táborában nagyon sok magyar van, életüket példaként állíthatjuk magunk elé. Büszke vagyok magyarságomra.

– Ők is gyarló emberek voltak, mégis megtalálták az Istenhez vezető utat.

– A hit és a szeretet sokra képes, megnyitja Isten felé az utat, ez az út előttünk is nyitva áll, rajtunk múlik, hogy meggyünk-e rajta.

Hála neked Istenem lelki adományaidért, köszönöm Tarzi atya ezt a szép napot!

Pongráczné Erzsébet

Kármel liturgikus naptár

MÁJUS

16. hétfő **Stock Szent Simon**, szerzetes – *választható emléknap*
 21. szombat **Keszthely**: templomszentelés évfordulója – *főünnep*
 25. szerda **Pazzi Szent Mária Magdolna**, szűz – emléknap

JÚNIUS

7. kedd **Szent Bertalanról nevezett Boldog Anna**, szűz – *választható emléknap*
 14. kedd **Az Eukarisztiáról nev. B. Mária Candida**, szűz – *választható emléknap*

JÚLIUS

12. kedd **Boldog Lajos és Zélia Martin** (Lisieux-i Szent Teréz szülei) – *választható emléknap*
 13. szerda **Jézusról nevezett Los Andes-i Szent Teréz**, szűz – *választható emléknap*
 16. szombat **KÁRMELHEGYI BOLDOGASSZONY** – *főünnep*
 19. kedd **Bold. Szűz Mária, az Isteni Kegyelem Anyja** – *emléknap*
 20. szerda **Szent Illés Próféta** – *ünnep*
 27. szerda **Boldog Titusz Brandsma**, áldozópap és vértanú – *választható emléknap*
 28. csütörtök **B. Soreth János** áldozópap vagy **B. Mária Mercedes Prat** szűz és vért. – *választható emléknap*

AUGUSZTUS

9. kedd **A Keresztről nevezett Szent Terézia Benedikta** (Edith Stein), szűz és vértanú, Európa Társvédőszentje – *ünnep*

16. kedd **Gonzága Szent Alajosról nevezett Boldog Mária Sagrario**, szűz és vértanú – *választható emléknap*
 18. csütörtök **Boldog Lénárd, Lajos-Mihály és Hubert** lelkipásztorok és vértanúk – *választható emléknap*
 20. szombat **SZENT ISTVÁN KIRÁLY** Tartományunk védőszentje – *főünnep*
 25. csütörtök **Keresztrefeszített Jézusról nevezett Boldog Mária**, szűz – *választható emléknap*
 26. péntek **Jézusról nevezett Avilai Szent Terézia anyánk szívsebzése** – *választható emléknap*

Rendi Szentjeink műveinek rövidítése:

Avilai Szent Teréz:	Keresztes Szent János:
Ö – Önéletrajz	KU – A Kármelhegy útja
TU – Tökéletesség útja	Éj – A lélek sötét éjszakája
BV – Belső Várkastély	SzÉ – A szellemi páros ének
Alap. – Alapítások könyve	ÉSz – Élő Szeretetláng
EÉ. – Elmélkedés az Énekek Énekéről	L – Levelek
L – Levelek	

A rövidítések előtti szám a könyv számát (pl. 2KU = A Kármelhegy útja, második könyv) vagy a lakás számát (pl. 6BV = Belső várkastély, hatodik lakás) jelzi.

A folyóiratot győri szerkesztőségünknel lehet megrendelni. Nincs meghatározott előfizetési díja, **adományokat** fogadunk el érte. **Egy szám önköltségi ára kb. 320.-Ft**, (postaköltség nélkül; természetesen a duplaszám ennek kétszerese). Ez csak irányár. Aki ennél kevesebbet tud adományozni, annak sem szüntetjük meg előfizetését, amennyiben igényt tart újságunkra. Csekket évente kétszer postázunk, **a folyóirattal együtt**, azon lehet fizetni (a magas banki díjak miatt ajánlatos csak évente egyszer megtenni, nagyobb összegben).
 Köszönjük, hogy imáikkal és anyagi hozzájárulásukkal támogatják Rendünket és folyóiratunkat. Isten fizesse meg. **Minden jótévőnkért templomainkban havonta egy szentmisét mutatunk be.**

Számházaink:

Sarutlan Kármelita Rendtartomány Győri Rendháza és Temploma

Bank: UniCredit 10918001-0000020-63350043 (erre lehet a folyóiratra szánt adományokat befizetni)

„Kármelita Kispapok neveléséért és P. Marton Marcell Boldoggáavatásáért” alapítvány

(Célja: a nevében foglaltak és a Kármelita Rend összes tevékenységének támogatása.)

Közhasznú szervezet! Az adományok az adóalapból levonhatók)

Bank: 11100104-18055359-10000001; Adószám: 18055359-1-41

TARTALOMJEGYZÉK

BEKÖSZÖNTŐ	1	Gondolatok Szent Terézia „Tökéletesség útja” című művét olvasva	44
LELKISÉG	2	NEM CSAK GYERMEKEKNEK	52
Boldog II. János Pál pápa és a Kármel	2	A kis rigó	52
Elmélkedések az emberről II. János Pál pápa gondolatai alapján	8	A KÁRMEL NAGY CSALÁDJÁ	57
Igazságkeresés és a Megfeszített szeretete II. János Pál Pápa és Edith Stein	14	<i>A világban de nem a világból ...</i>	
Autóbusz, meg Diófarádió	20	<i>A Skapuláre Társulatok</i>	
Pápalátogatás	23	<i>rovata</i>	
Találkozás II. János Pál pápával	24	Életünk az Úrban, VÉK közösségek elnökségeinek triduma	57
Találkozásaim II. János Pál pápával... ..	26	Lelkigyakorlat Avilai Szent Terézről Kunszentmártonban	59
Átlépni a halál küszöbén	29	HÍREK–ESEMÉNYEK	60
AVILAI SZENT TERÉZ SZÜLETÉSÉNEK		Zarándokút gróf Batthyány-Strattmann	
5. CENTENÁRIUMA	34	László nyomán	60
Kalauz a tökéletesség útjához	34	Kármel liturgikus naptár	62

Egy évben hat szám jelenik meg.

Kiadja a Magyar Sarutlan Kármelita Rendtartomány
8360-Keszthely, Tapolcai út 1/A, Tel-fax: 83/311-601
www.karmelitarend.hu

Szerkesztőség: Kármelita Rendház, 9021 Győr, Aradi vértanúk u. 2.
E-mail: gyor@karmelitarend.hu
Tel.: (96) 618 863, Fax: (96) 618 864

A kiadásért felel P. Bakos Rafael O.C.D. tartományfőnök
Felelős szerkesztők: P. Puvák Tarzícus O.C.D. és Béri László Renátó O.C.D.
Borítóterv: Fehér Márta
Nyomdai előkészítés: Pozsgai Attila

Nyomta: PALATIA Nyomda és Kiadó Kft.; Felelős vezető: Radek József

